

Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu

513[01]/SP/MENiS/2004.42.31

MODUŁOWY PROGRAM NAUCZANIA

OPIEKUNKA DZIECIĘCA 513 [01]

Zatwierdzam

Minister Edukacji Narodowej i Sportu

wz. MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

Anna Radziwiłł

Warszawa 2004

Autorzy:

mgr Danuta Kurek
mgr Ewa Łoś
mgr Lidia Tokarczyk

Recenzenci:

mgr Renata Stochel-Piróg
dr Krystyna Szpak-Lipińska

Opracowanie redakcyjne:

mgr Bożena Stadnicka-Graboś
mgr Kazimiera Tarłowska

Spis treści

Wprowadzenie	4
I. Założenia programowo - organizacyjne kształcenia w zawodzie	6
1. Opis pracy w zawodzie	6
2. Zalecenia dotyczące organizacji procesu dydaktyczno - wychowawczego	8
II. Plany nauczania	16
III. Moduły kształcenia w zawodzie	18
1. Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku	18
Charakteryzowanie psychofizycznych i społecznych aspektów rozwoju człowieka	22
Nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych	25
Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i radzenia sobie ze stresem	28
Promowanie zdrowia	31
Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy	33
Stosowanie przepisów prawa w działalności opiekuńczej	37
2. Rozwój psychomotoryczny małego dziecka	40
Rozpoznawanie osiągnięć rozwojowych w poszczególnych etapach życia dziecka	43
Stymulowanie rozwoju psychomotorycznego i osobowości dziecka	46
Opiekowanie się dziećmi z trudnościami wychowawczymi i zaburzeniami w rozwoju	49
3. Pielęgnacja dziecka	52
Organizowanie opieki nad dzieckiem w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	55
Pielęgnowanie dziecka zdrowego	58
Pielęgnowanie dziecka chorego	62
4. Prace artystyczne i techniczne	65
Stymulowanie rozwoju dziecka poprzez wykonywanie prac technicznych i plastycznych	68
Wspomaganie rozwoju dziecka muzyką	72
Wspomaganie rozwoju dziecka literaturą dziecięcą	74
5. Praktyka zawodowa	77
Sprawowanie opieki w placówkach dziennego pobytu małego dziecka	80
Sprawowanie opieki w placówkach całodobowej opieki nad małym dzieckiem	83

Wprowadzenie

Celem kształcenia w zawodzie opiekunka dziecięca jest przygotowanie aktywnego, mobilnego i skutecznie działającego pracownika. Efektywne funkcjonowanie na rynku pracy wymaga przygotowania ogólnego, opanowania podstawowych umiejętności zawodowych oraz kształcenia ustawicznego.

Absolwent współczesnej szkoły powinien charakteryzować się otwartością, wyobraźnią, zdolnością do ciągłego kształcenia i doskonalenia się oraz umiejętnością oceny swoich możliwości. Wprowadzenie do systemu szkolnego modułowych programów nauczania ułatwi osiągnięcie tych celów. Kształcenie modułowe, w którym cele i materiał nauczania są powiązane z realizacją zadań zawodowych, umożliwia:

- przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu, głównie przez realizację zadań zbliżonych do tych, które są wykonywane na stanowiskach pracy,
 - korelację i integrację treści kształcenia z różnych dyscyplin wiedzy,
- Kształcenie modułowe charakteryzuje się tym, że:
- proces uczenia się dominuje nad procesem nauczania,
 - uczeń może podejmować decyzje dotyczące kształcenia zawodowego w zależności od własnych potrzeb i możliwości,
 - rozwiązania programowo - organizacyjne dają możliwość kształtowania umiejętności zawodowych różnymi drogami,
 - umiejętności opanowane w ramach poszczególnych modułów dają możliwość wykonywania określonego zakresu pracy,
 - wykorzystuje się w szerokim zakresie zasadę transferu wiedzy i umiejętności,
 - programy nauczania są elastyczne, poszczególne jednostki można wymieniać, modyfikować, dostosowywać do poziomu wymaganych umiejętności, potrzeb gospodarki oraz lokalnego rynku pracy.

Realizacja modułowego programu nauczania zapewnia opanowanie umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie. W pracach nad doбором treści programowych w układzie modułowym została wykorzystana dostępna literatura, doświadczenia polskie i zagraniczne.

Modułowy program nauczania składa się z zestawu modułów kształcenia w zawodzie i odpowiadających im jednostek modułowych, wyodrębnionych na podstawie ustalonych kryteriów.

Program jednostki modułowej stanowi element modułu kształcenia w zawodzie, obejmujący logiczny i możliwy do wykonania wycinek pracy, o wyraźnie określonym początku i zakończeniu, niepodlegający zwykle dalszym podziałom, a jego rezultatem jest produkt, usługa lub istotna decyzja.

W strukturze programu wyróżnia się:

- założenia programowo - organizacyjne kształcenia w zawodzie,
- plany nauczania,
- programy modułów i jednostek modułowych.

Moduł kształcenia w zawodzie zawiera: cele kształcenia, wykaz jednostek modułowych, schemat układu jednostek modułowych, literaturę.

Program jednostki modułowej zawiera: szczegółowe cele kształcenia, materiał nauczania, ćwiczenia, środki dydaktyczne, wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki, propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia.

Dydaktyczna mapa programu zamieszczona w założeniach programowo - organizacyjnych stanowi schemat powiązań między modułami i jednostkami modułowymi wyodrębnionymi w programie nauczania dla zawodu.

W programie został przyjęty system kodowania modułów i jednostek modułowych, zawierający elementy:

- symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z obowiązującą klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego,
- symbol literowy, oznaczający grupę modułów:
 - O – dla modułów ogólnozawodowych,
 - Z – dla modułów zawodowych,
- cyfrę arabską oznaczającą kolejny numer modułu z danej kategorii oraz numer wyodrębnionej w module jednostki modułowej.

Przykładowy zapis kodowania modułów:

513[01].O1

513[01] – symbol cyfrowy zawodu: opiekunka dziecięca

O1 – pierwszy moduł ogólnozawodowy: podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku.

Przykładowy zapis kodowania jednostki modułowej:

513[01].O1.01

513[01] – symbol cyfrowy zawodu: opiekunka dziecięca

O1 – pierwszy moduł ogólnozawodowy: podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku.

01 – pierwsza jednostka modułowa wyodrębniona w module O1: charakteryzowanie psychofizycznych i społecznych aspektów rozwoju człowieka.

I. Założenia programowo-organizacyjne kształcenia w zawodzie

1. Opis pracy w zawodzie

Typowe stanowiska pracy

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie opiekunka dziecięca może być zatrudniony w:

- żłobkach,
- domach dziecka,
- sanatoriach,
- oddziałach szpitalnych,
- niepublicznych placówkach opiekuńczych,
- środowisku domowym dziecka.

Zadania zawodowe

Zadania zawodowe opiekunki dziecięcej obejmują:

- planowanie pracy opiekuńczej i wychowawczej w zależności od wieku dziecka i jego stanu zdrowia,
- określanie poziomu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka,
- organizowanie, prowadzenie zabaw i zajęć stymulujących rozwój dziecka,
- kształtowanie pozytywnych cech osobowości dziecka oraz pożądanych przyzwyczajeń i nawyków,
- kształtowanie aktywności i samodzielności dziecka,
- zaspokajanie potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka,
- nawiązywanie i utrzymywanie uczuciowego kontaktu z dzieckiem,
- czuwanie nad zgodnym z normami żywieniowymi odżywianiem dziecka,
- obserwowanie stanu zdrowia dziecka,
- stosowanie zabiegów profilaktycznych i prostych zabiegów leczniczych,
- współpracę z rodzicami lub opiekunami dziecka.

Umiejętności zawodowe

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent szkoły powinien umieć:

- interpretować pojęcia z zakresu rozwoju psychomotorycznego dziecka,
- oceniać poziom rozwoju psychomotorycznego dziecka w zakresie wszystkich sfer rozwojowych,

- stwarzać warunki do wszechstronnego, harmonijnego rozwoju dziecka,
- doskonalić sprawność motoryczną i manualną dziecka,
- planować i organizować zabawy w poszczególnych okresach rozwojowych dziecka,
- wdrażać dzieci do posługiwania się przedmiotami codziennego użytku i zabawkami,
- planować oddziaływania wychowawcze z uwzględnieniem sfery emocjonalnej i społecznej dziecka,
- wykorzystywać utwory literackie w pracy z dzieckiem,
- stwarzać warunki zapobiegające powstawaniu choroby sieroczej u dzieci,
- wykonywać pomoce do zabaw,
- wykorzystywać muzykę w pracy z dziećmi,
- kształtować u dzieci pozytywne przyzwyczajenia i nawyki,
- nawiązywać i podtrzymywać emocjonalny kontakt z dziećmi,
- organizować pracę wychowawczą w poszczególnych grupach rozwojowych,
- stymulować aktywność poznawczą dzieci, kształtować i rozwijać osobowość oraz pozytywne stany emocjonalne u dzieci,
- modyfikować czynności wychowawcze w pracy z dziećmi z zaburzeniami w rozwoju i z problemami wychowawczymi,
- wykonywać czynności pielęgnacyjne zaspokajające potrzeby biologiczne dziecka,
- prowadzić zajęcia wychowawcze zaspokajające potrzeby psychospołeczne dziecka,
- rozróżniać czynniki chorobotwórcze, klasyfikować i charakteryzować choroby dziecięce,
- uczestniczyć w pielęgnowaniu dziecka chorego,
- dbać o bezpieczeństwo dzieci,
- udzielać pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia,
- wykonywać określone badania i czynności profilaktyczne,
- wyjaśniać znaczenie edukacji zdrowotnej w ochronie zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego dziecka,
- planować i realizować edukację zdrowotną oraz promować prozdrowotne postawy,
- współpracować z zespołem wychowawczo - pielęgnacyjnym,
- korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia się i aktualizowania wiedzy zawodowej,
- stosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii,

- postępować zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
- przestrzegać praw dziecka,
- stosować obowiązujące prawo w praktyce,
- prowadzić działalność gospodarczą.

Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu

- zamiłowanie do pracy z dzieckiem,
- zrównoważone reakcje emocjonalne,
- zdolność nawiązywania kontaktu z dzieckiem,
- tolerancja,
- wrażliwość estetyczna,
- uzdolnienia artystyczne i manualne,
- spostrzegawczość,
- wytrwałość, cierpliwość,
- obowiązkowość i odpowiedzialność.

2. Zalecenia dotyczące organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego

Proces kształcenia zawodowego według modułowego programu nauczania dla zawodu opiekunka dziecięca może być realizowany w szkole policealnej, na podbudowie szkoły dającej wykształcenie średnie oraz na podbudowie liceum profilowanego o profilu socjalnym.

Program nauczania obejmuje kształcenie ogólnozawodowe i zawodowe. Kształcenie ogólnozawodowe zapewnia orientację w zawodzie i ułatwia ewentualną zmianę zawodu. Kształcenie zawodowe ma na celu przygotowanie absolwenta szkoły do realizacji zadań na typowych dla zawodu stanowiskach pracy.

Ogólne i szczegółowe cele kształcenia wynikają z podstawy programowej kształcenia w zawodzie.

Treści programowe zawarte są w pięciu modułach: podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku, rozwój psychomotoryczny małego dziecka, pielęgnacja dziecka, prace artystyczne i techniczne, praktyka zawodowa.

Moduły uwzględniające zadania zawodowe są podzielone na jednostki modułowe. Każda jednostka zawiera treści programowe stanowiące określoną całość, a ich realizacja umożliwi opanowanie umiejętności, niezbędnych do wykonania określonego zakresu pracy. Czynnikiem sprzyjającym nabywaniu umiejętności zawodowych jest wykonywanie ćwiczeń określonych w jednostkach modułowych. Ćwiczenia zapisane w programach poszczególnych jednostek

modułowych są propozycją do wykorzystania. Ich tematyka może być uzupełniona przez nauczyciela realizującego program.

Program modułu 513[01].O1 - *Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku*, składa się z sześciu jednostek modułowych i zawiera ogólnozawodowe treści kształcenia.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- nawiązywać i utrzymywać relacje społeczne,
- udzielać pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia,
- podejmować działania promujące zdrowie,
- dobierać kierunki i metody działań profilaktycznych,
- zastosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii,
- zastosować w praktyce przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

Program ten powinien być realizowany w pierwszej kolejności.

Program modułu 513[01].Z1 - *Rozwój psychomotoryczny małego dziecka*, składa się z trzech jednostek modułowych, zawiera zawodowe treści kształcenia niezbędne do oceny rozwoju dziecka.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- rozpoznawać osiągnięcia rozwojowe w poszczególnych etapach życia dziecka,
- stymulować rozwój psychomotoryczny i osobowość dziecka,
- prowadzić działania rewalidacyjno - kompensacyjne z dziećmi z trudnościami wychowawczymi i zaburzeniami w rozwoju.

Program modułu 513[01].Z2 - *Pielęgnacja dziecka*, składa się z czterech jednostek modułowych, zawiera zawodowe treści kształcenia niezbędne do sprawowania opieki nad małym dzieckiem.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- organizować opiekę nad dzieckiem w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- zaspokajać potrzeby fizjologiczne dziecka,
- pielęgnować dziecko zdrowe,
- pielęgnować dziecko chore.

W trakcie realizacji programu modułów 513[01].Z1 i 513[01].Z2 należy wykorzystać wiedzę z ogólnozawodowych programów jednostek modułowych 513[01].O1.01 – 05. Ma to na celu utrwalenie wiadomości i umiejętności.

Moduł 513[01].Z3 - *Prace artystyczne i techniczne*, składa się z trzech jednostek modułowych, zawiera treści kształcenia dotyczące wykorzystania technik plastycznych, prac technicznych, muzyki oraz literatury dziecięcej w pracy z dziećmi.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- zastosować techniki plastyczne i prace techniczne w pracy z dzieckiem,
- stymulować rozwój dziecka muzyką,
- stymulować rozwój dziecka literaturą dziecięcą.

Moduł 513[01].Z4 - *Praktyka zawodowa*, składa się z dwóch jednostek modułowych. Obejmuje treści programowe umożliwiające utrwalenie wiadomości i umiejętności niezbędnych do planowania, organizowania oraz wykonywania pracy opiekunki dziecięcej. Praktyka zawodowa powinna być prowadzona w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- zorganizować pracę opiekuńczo - wychowawczą w placówce dziennego pobytu dziecka,
- zorganizować pracę opiekuńczo - wychowawczą w placówce opieki całodobowej nad małym dzieckiem.

W trakcie realizacji programu nauczania należy zachęcać uczniów do ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych.

Wykaz modułów i jednostek modułowych zamieszczono w tabeli.

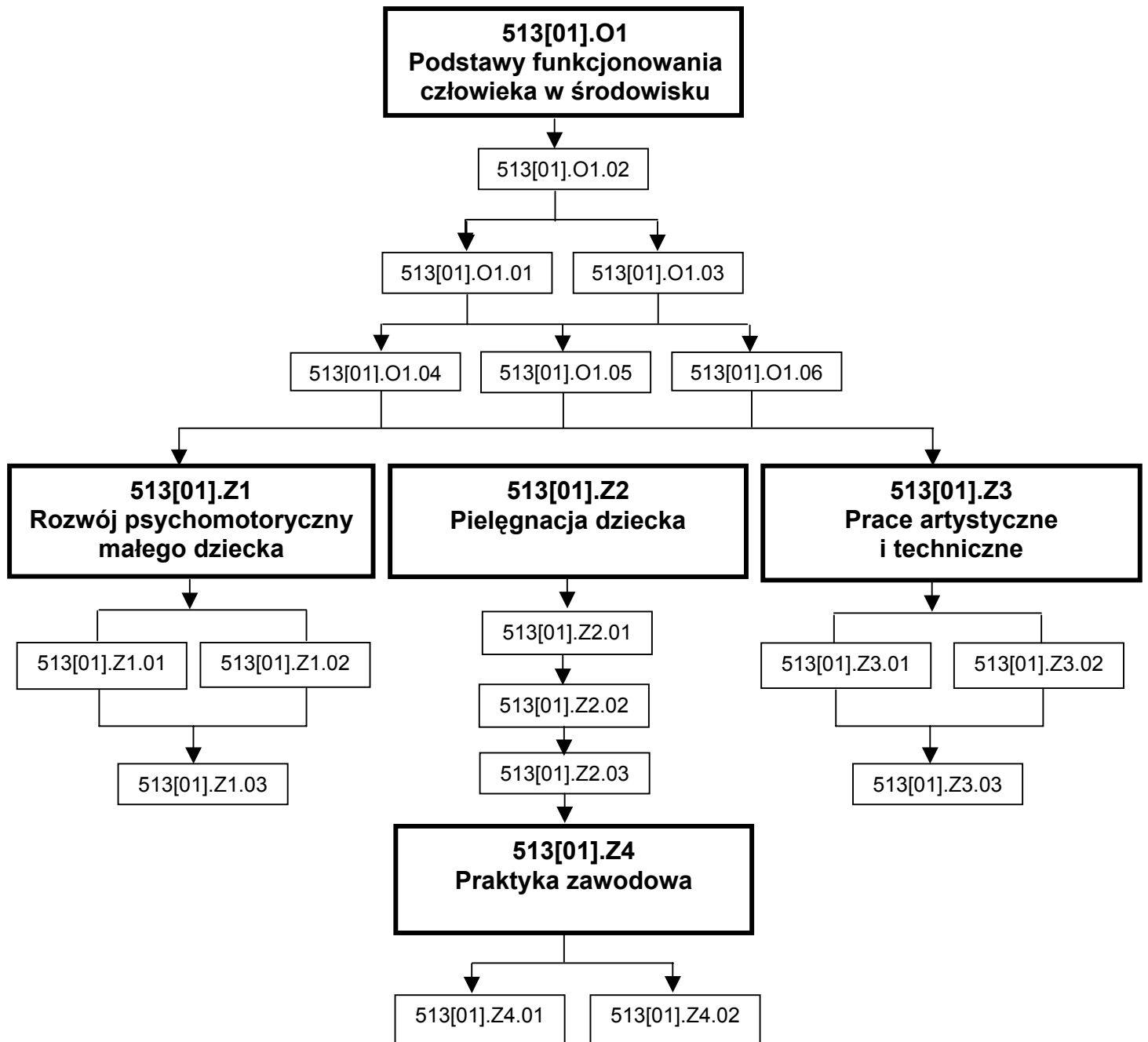
Wykaz modułów i jednostek modułowych

Symbol jednostki modułowej	Zestawienie modułów i jednostek modułowych	Orientacyjna liczba godzin na realizację
	513[01].O1 Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku	468
513[01].O1.01	Charakteryzowanie psychofizycznych i społecznych aspektów rozwoju człowieka	118
513[01].O1.02	Nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych	70
513[01].O1.03	Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i radzenia sobie ze stresem	60
513[01].O1.04	Promowanie zdrowia	64
513[01].O1.05	Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy	80
513[01].O1.06	Stosowanie przepisów prawa w działalności opiekuńczej	76
	513[01].Z1 Rozwój psychomotoryczny małego dziecka	432
513[01].Z1.01	Rozpoznawanie osiągnięć rozwojowych w poszczególnych etapach życia dziecka	84
513[01].Z1.02	Stymulowanie rozwoju psychomotorycznego i osobowości dziecka	180
513[01].Z1.03	Opiekowanie się dziećmi z trudnościami wychowawczymi i zaburzeniami w rozwoju	168
	513[01].Z2 Pielęgnacja dziecka	416
513[01].Z2.01	Organizowanie opieki nad dzieckiem w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	52
513[01].Z2.02	Pielęgnowanie dziecka zdrowego	270
513[01].Z2.03	Pielęgnowanie dziecka chorego	94

	513[01].Z3 Prace artystyczne i techniczne	384
513[01].Z3.01	Stymulowanie rozwoju dziecka poprzez wykonywanie prac technicznych i plastycznych	162
513[01].Z3.02	Wspomaganie rozwoju dziecka muzyką	110
513[01].Z3.03	Wspomaganie rozwoju dziecka literaturą dziecięcą	112
	513[01].Z4 Praktyka zawodowa	140
513[01].Z4.01	Sprawowanie opieki w placówkach dziennego pobytu małego dziecka	70
513[01].Z4.02	Sprawowanie opieki w placówkach całodobowej opieki nad małym dzieckiem	70

Na podstawie wykazu modułów i jednostek modułowych opracowano dydaktyczną mapę programu nauczania dla zawodu.

Dydaktyczna mapa programu

Nauczyciel realizujący program nauczania powinien posiadać przygotowanie z zakresu kształcenia modułowego, aktywizujących metod nauczania, pomiaru dydaktycznego oraz projektowania i opracowywania pakietów edukacyjnych.

Nauczyciel kierujący procesem nabywania umiejętności przez uczniów powinien udzielać pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z realizacją zadań, zapewnić możliwość uczenia się we własnym tempie z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji, możliwości i doświadczeń. Należy również rozwijać zainteresowania zawodem, wskazywać na możliwości dalszego kształcenia.

Nauczyciel powinien uczestniczyć w organizowaniu bazy techniczno-dydaktycznej oraz ewaluacji programów nauczania. Wskazane jest opracowywanie przez nauczyciela pakietów edukacyjnych, stanowiących dydaktyczną obudowę programów. Pakiety edukacyjne powinny być opracowane zgodnie z metodologią kształcenia modułowego i stanowić materiał wspomagający proces kształtowania umiejętności intelektualnych i praktycznych.

Wskazane jest, żeby kształcenie modułowe było realizowane metodami nauczania takimi jak: ćwiczenia, pokaz, metoda projektów, metoda przewodniego tekstu. Spośród metod aktywizujących szczególnie przydatne w procesie kształcenia modułowego są: metoda sytuacyjna, inscenizacji, burzy mózgów oraz gry dydaktyczne. Pożądane jest wykorzystywanie filmów dydaktycznych, programów komputerowych oraz organizowanie wycieczek dydaktycznych do ośrodków sprawujących opiekę nad małym dzieckiem.

Prowadzenie zajęć praktycznymi i aktywizującymi metodami nauczania wymaga przygotowania materiałów: instrukcji do metody projektów, instrukcji do wykonania ćwiczeń.

W procesie realizacji programu należy położyć nacisk na samokształcenie z wykorzystaniem literatury zawodowej, podręczników, poradników i pozatekstowych źródeł informacji.

Istotnym elementem organizacji procesu dydaktycznego jest sprawdzanie i ocenianie edukacyjnych osiągnięć ucznia. Monitorowanie postępów i osiągnięć ucznia należy do obowiązków nauczyciela. Ocenianie powinno uświadomić uczniowi poziom jego osiągnięć w stosunku do wymagań edukacyjnych, wdrażać do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny.

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno być realizowane za pomocą sprawdzianów ustnych, pisemnych, praktycznych, obserwacji podczas realizacji zadań oraz testów osiągnięć szkolnych.

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć szkolnych wymaga od nauczyciela określenia kryteriów, opracowania testów, arkuszy obserwacji, arkuszy oceny postępów.

Środki dydaktyczne niezbędne do organizacji i realizacji modułowego procesu kształcenia, powinny stanowić:

- pomoce dydaktyczne,
- materiały dydaktyczne,
- techniczne środki kształcenia,
- dydaktyczne środki pracy.

Pracownie powinny być wyposażone w środki dydaktyczne, określone w programach jednostek modułowych.

Orientacyjna liczba godzin na realizację programu podana w tabelach wykazu jednostek modułowych może ulegać zmianie w zależności od stosowanych przez nauczyciela metod i środków dydaktycznych.

W zintegrowanym procesie kształcenia modułowego nie ma podziału na zajęcia teoretyczne i praktyczne.

Programy jednostek modułowych powinny być realizowane w pracowniach ćwiczeń praktycznych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych na rzeczywistych stanowiskach pracy. Na stanowiskach ćwiczeniowych należy stworzyć odpowiednie warunki, umożliwiające przyswojenie wiedzy związanej z realizacją zadań.

Wskazane jest, aby zajęcia były prowadzone w grupach 6-8 osobowych. Inne formy organizacyjne to praca w zespołach 2-4 osobowych i praca indywidualna.

Szkoła podejmująca kształcenie w zawodzie według modułowego programu nauczania powinna posiadać:

- stanowiska ćwiczeń praktycznych, wyposażone w niezbędne narzędzia, sprzęt i urządzenia,
- stanowiska pracy uczniów, dostosowane do różnych form organizacyjnych (praca grupowa, praca indywidualna),
- stanowisko pracy nauczyciela wyposażone w sprzęt audiowizualny i multimedialny,
- bibliotekę podręczną odpowiadającą potrzebom samodzielnego i grupowego uczenia się.

II. Plany nauczania

PLAN NAUCZANIA

Szkoła policealna

Zawód: opiekunka dziecięca 513 [01]

Podbudowa programowa: szkoła dająca wykształcenie średnie

Lp.	Moduły kształcenia w zawodzie	Dla młodzieży	Dla dorosłych
		Liczba godzin tygodniowo w dwuletnim okresie nauczania	Liczba godzin tygodniowo w dwuletnim okresie nauczania
		Semestry I - IV	Semestry I – IV
			<i>Forma stacjonarna</i>
1.	Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku	13	10
2.	Rozwój psychomotoryczny małego dziecka	12	9
3.	Pielęgnacja dziecka	13	10
4.	Prace artystyczne i techniczne	12	8
Razem		50	37
Praktyka zawodowa: 4 tygodnie			

PLAN NAUCZANIA

Szkoła policealna

Zawód: opiekunka dziecięca 513 [01]

Podbudowa programowa: liceum profilowane, profil socjalny

Lp.	Moduły kształcenia w zawodzie	Dla młodzieży	Dla dorosłych
		Liczba godzin tygodniowo w rocznym okresie nauczania	Liczba godzin tygodniowo w rocznym okresie nauczania
		Semestry I - II	Semestry I – II
			<i>Forma stacjonarna</i>
1.	Rozwój psychomotoryczny małego dziecka	10	7
2.	Pielęgnacja dziecka	12	10
3.	Prace artystyczne i techniczne	10	7
Razem		32	24
Praktyka zawodowa: 4 tygodnie			

III. Moduły kształcenia w zawodzie

Moduł 513[01].O1

Podstawy funkcjonowania człowieka w środowisku

1. Cele kształcenia

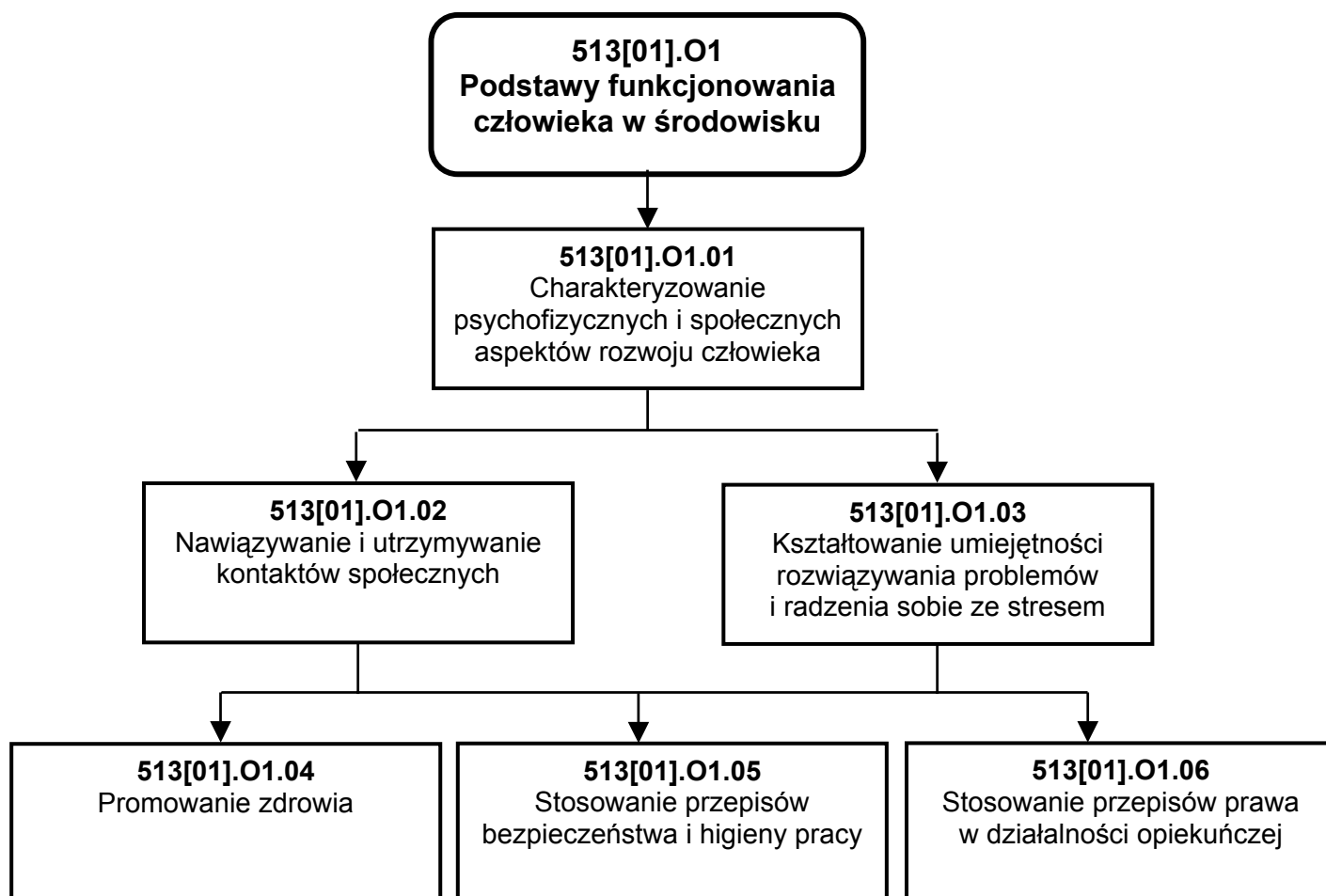
W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- określać psychofizyczne i społeczne mechanizmy funkcjonowania człowieka,
- określać rolę procesów poznawczych i psychicznych w poznawaniu rzeczywistości,
- charakteryzować strukturę psychofizyczną człowieka,
- różnicować okresy rozwoju człowieka,
- określać wpływ emocji, uczuć i procesów motywacyjnych na aktywność człowieka,
- przedstawiać wzorzec osobowy opiekuna społecznego,
- określać znaczenie komunikacji w relacjach międzyludzkich,
- współpracować w zespole wychowawczym,
- wykorzystywać w pracy z podopiecznym zasady dydaktyki,
- wyjaśniać zasady funkcjonowania rodziny jako grupy społecznej i jej wpływ na rozwój i wychowanie dziecka,
- charakteryzować proces twórczego rozwiązywania problemów,
- doskonalić umiejętność radzenia sobie ze stresem,
- promować zdrowy styl życia,
- stosować działania profilaktyczne wobec podopiecznego i jego środowiska,
- udzielać pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia,
- organizować pracę zgodnie z wymaganiami ergonomii,
- przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej,
- stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Wykaz jednostek modułowych

Symbol jednostki modułowej	Nazwa jednostki modułowej	Orientacyjna liczba godzin na realizację
513[01].O1.01	Charakteryzowanie psychofizycznych i społecznych aspektów rozwoju człowieka	118
513[01].O1.02	Nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych	70
513[01].O1.03	Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i radzenia sobie ze stresem	60
513[01].O1.04	Promowanie zdrowia	64
513[01].O1.05	Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy	80
513[01].O1.06	Stosowanie przepisów prawa w działalności opiekuńczej	76
	Razem	468

3. Schemat układu jednostek modułowych

4. Literatura

- Agryle M.: Psychologia stosunków międzyludzkich. PWN, Warszawa 1999
- Aronson E.: Człowiek istota społeczna. PWN, Warszawa 1973
- Aronson E.: Psychologia społeczna. Zysk i Spółka, Poznań 1997
- Baranowicz W.: Wytyczne w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz wzór instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla obiektów szkół. MEN, Warszawa 1997
- Brzeziński J.: Elementy metodologii badań psychologicznych. PWN, Warszawa 1984
- Celeda R.: Kodeks Pracy. Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2000
- Chłopkiewicz M.: Osobowość dzieci i młodzieży. PWN, Warszawa 1988
- Dziak A.: Zachorowania nagłe i wypadki u dzieci. Pierwsza pomoc. IWZZ, Warszawa 1990
- Galloway Ch.: Psychologia uczenia się i nauczania. PWN, Warszawa 1988
- Hamer H.: Rozwój umiejętności społecznych. WEDA, Warszawa 1999
- Hansen A.: Bezpieczeństwo i higiena pracy. WSiP, Warszawa 1998
- Jethon Z red.: Medycyna zapobiegawcza i środowiska. PZWL, Warszawa 1997
- Kamiński B., Dziak A.: Postępowanie w stanach zagrożenia życia. PZWL, Warszawa 1999
- Karski J.: Promocja zdrowia. PZWL, Warszawa 1992
- Korczak C. W. red.: Higiena – ochrona zdrowia. Podręcznik dla średnich szkół medycznych. PZWL, Warszawa 1998
- Kosiński S.: Socjologia ogólna. PWN, Warszawa 1987
- Kozielski J.: Myślenie w rozwiązywaniu problemów. PWN, Warszawa 1992
- Majchrowska A. (red): Wybrane elementy socjologii. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2003
- Nasiłowski M.: System rynkowy. Podstawy mikro i makroekonomii. Wydawnictwo Key Text, Warszawa 1996
- Pietrasiński Z.: Sztuka uczenia się. Wydawnictwo Pedagogiczne, Warszawa 1990
- Porębska M.: Osobowość i jej kształtowanie się w dzieciństwie i młodości. WsiP, Warszawa 1982
- Przetacznik – Gierowska M., Makiełło – Jarża G.: Podstawy psychologii ogólnej. WsiP, Warszawa 1997
- Ross Vasta, M. Haith, S. Miller.: Psychologia dziecka. WSiP, Warszawa 1995
- Sobiecki R.: Zarys gospodarki rynkowej. EUROMARK. Warszawa 2000

Strelau J.: Psychologia ogólna, T 1-2. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2000

Włodarski Z., Matczak A.: Wprowadzenie do psychologii. WSiP, Warszawa 1996

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych

Jednostka modułowa 513[01].O1.01

Charakteryzowanie psychofizycznych i społecznych aspektów rozwoju człowieka

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- określić zadania i kierunki psychologii,
- scharakteryzować procesy poznawcze człowieka,
- określić rolę procesów poznawczych w poznawaniu rzeczywistości,
- scharakteryzować procesy emocjonalne i motywacyjne,
- wykazać wpływ motywacji na aktywność człowieka,
- scharakteryzować strukturę osobowości człowieka,
- zastosować wybrane metody poznawania osobowości,
- określić czynniki wpływające na kształtowanie się osobowości,
- scharakteryzować wzorzec opiekuna społecznego,
- scharakteryzować rozwój psychiczny człowieka,
- określić wpływ warunków środowiskowych na rozwój i zachowanie jednostki,
- zastosować bezpośrednio i pośrednio metody poznawania psychiki człowieka,
- scharakteryzować grupę społeczną jej funkcje i zadania,
- ocenić funkcjonowanie rodziny jako grupy społecznej i jej wpływ na rozwój osobowości człowieka,
- przygotować konspekty do prowadzenia zajęć z podopiecznymi.

2. Materiał nauczania

Psychologia jako nauka o człowieku i jego działaniu.

Charakterystyka procesów poznawczych.

Rozwój psychiczny.

Metody poznawania psychiki człowieka.

Procesy emocjonalno – motywacyjne.

Osobowość człowieka.

Cechy osobowości opiekuna społecznego.

Metody badań osobowości.

Czynniki kształtujące osobowość.

Zbiorowości społeczne.

Role społeczne.

Współdziałanie w grupie.

Wpływ rodziny na rozwój osobowości.

Podstawy pedagogiki i dydaktyki.

3. Ćwiczenia

- Określanie roli procesów poznawczych w poznawaniu otaczającej rzeczywistości.
- Określenie cech własnej osobowości – indywidualne opisywanie siebie w kategoriach: rola społeczna, rola domowa, rola koleżeńska, cechy osobowości, cechy zachowania, najważniejsze wartości.
- Określanie swoich mocnych stron i zalet, wad i słabych stron, określanie hierarchii własnych potrzeb.
- Obserwowanie zachowania członków grupy – dorosłych, dzieci w trakcie wykonywania czynności związanych z pracą, zabawą.
- Przeprowadzanie rozmowy, wywiadu, ankiety z podopiecznymi, rodzicami, opiekunami dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej.
- Ustalanie potrzeb dorosłego, dziecka na podstawie nadawanych komunikatów.
- Określanie cech osobowości dziecka i dorosłego na podstawie obserwacji.
- Określanie wpływu rodziny na rozwój osobowości człowieka.
- Określanie cech osobowości opiekuna społecznego.
- Przygotowywanie konspektów do zajęć z podopiecznymi.

4. Środki dydaktyczne

Filmy dydaktyczne.

Arkusze obserwacji, ankiety, kwestionariusze wywiadów.

Plansze poglądowe, foliogramy.

Scenariusze ćwiczeń.

Materiały źródłowe

Opisy przypadków.

Taśmy z nagraniami.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programu jednostki modułowej są niezbędne do dalszej nauki i realizacji zadań zawodowych. Obejmują wiadomości i umiejętności dotyczące: podstawowych procesów psychicznych, ich związku z procesami wychowania i środowiskiem społecznym. W trakcie realizacji programu należy wskazywać na praktyczne zastosowanie nabytych umiejętności w pracy opiekuńczej.

W procesie nauczania wskazane jest stosowanie metod, które przygotowują ucznia do logicznego myślenia, aktywnego udziału w rozwiązywaniu określonych zadań i problemów, stosowania w praktyce nabytych umiejętności. Dominującymi metodami nauczania – uczenia się powinny być: wykład problemowy, pogadanka dydaktyczna,

dyskusja problemowa, metoda sytuacyjna, metoda inscenizacji, ćwiczenia przedmiotowe. Warunkiem osiągnięcia założonych celów edukacyjnych jest systematyczność w uczeniu się, rozwijanie zainteresowania tematyką realizowanego programu.

Wskazane są formy pracy zespołowej, grupowej i indywidualnej. Zajęcia powinny odbywać się w grupach 15 osobowych, z podziałem na 2 – 3 osobowe zespoły. W celu uzyskania zadawalających wyników zajęcia powinny odbywać się w pracowni wyposażonej w nowoczesne środki dydaktyczne oraz w placówce opiekuńczo – wychowawczej gdzie zapewniony jest bezpośredni kontakt z podopiecznym.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceny uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej. Systematyczna ewaluacja umożliwi nauczycielowi zaplanowanie procesu kształcenia, wskaże uczniowi jego osiągnięcia, napotkane trudności oraz braki.

Dokonując oceny nauczyciel powinien stosować następujące kryteria:

- posługiwanie się terminologią psychologiczną,
- różnicowanie okresów rozwojowych jednostki,
- określanie wpływu procesów psychicznych, emocjonalnych i motywacyjnych na rozwój jednostki,
- rozpoznawanie czynników wpływających na rozwój osobowości.

Przedmiotem oceny powinny być również umiejętności uczniów w zakresie wyrażania poglądów, dzielenia się doświadczeniami, współpracy w grupie oraz prezentowania wyników pracy grupy.

Sprawdzanie osiągnięć poznawczych ucznia może odbywać się poprzez odpowiedzi ustne, prace pisemne, testy dydaktyczne. Sprawdzanie osiągnięć praktycznych może odbywać się poprzez obserwację aktywności uczniów podczas wykonywania ćwiczeń.

W końcowej ocenie osiągnięć uczniów należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania zastosowanych przez nauczyciela.

Jednostka modułowa 513[01].O1.02

Nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- określić znaczenie komunikacji w relacjach między ludźmi,
- scharakteryzować strukturę procesu komunikowania się,
- scharakteryzować komunikację werbalną i pozawerbalną,
- określić sposoby wyrażania komunikatów niewerbalnych,
- wskazać warunki skuteczności w komunikowaniu się,
- zastosować techniki ułatwiające skuteczne komunikowanie się,
- rozpoznać problemy występujące w procesie komunikowania się,
- nawiązać kontakt z podopiecznym i jego opiekunami,
- rozpoznać potrzeby podopiecznego w zależności od komunikatu,
- zachować się asertywnie,
- określić czynniki powodujące konflikt i wpływające na jego przebieg,
- scharakteryzować metody rozwiązywania konfliktów,
- określić zasady i warunki skutecznego negocjowania,
- doskonalenie umiejętności aktywnego słuchania, wyrażania empatii, kontroli zachowań asertywnych oraz spostrzegania emocji.

2. Materiał nauczania

Struktura procesu komunikowania się.

Komunikat jako podstawa skutecznego porozumiewania się.

Warunki skuteczności komunikowania się – wiarygodność nadawcy, wysyłanie zrozumiałych przekazów, zapewnienie dopływu informacji zwrotnych.

Style komunikowania się.

Komunikowanie się słowne i bezsłowne.

Problemy i błędy w komunikowaniu się.

Błędy jatrogenne – rodzaje, przyczyny, następstwa.

Asertywność.

Rozwiązywanie konfliktów, negocjacje.

3. Ćwiczenia

- Pantomimiczne wyrażanie uczuć takich jak strach, gniew, wstyd, radość, smutek, itd.
- Odczytywanie sygnałów niewerbalnych.
- Bezpośrednie wyrażanie próśb i oczekiwań.

- Przekazywanie i przyjmowanie informacji zwrotnych.
- Nadawanie komunikatów JA.
- Porozumiewanie się z innymi – słuchamy innych.
- Porozumiewanie się z innymi – blokady komunikacji.
- Wypowiadanie zdań w różnych intonacjach – z radością, ze złością, z przerażeniem, z bólem, ze smutkiem, z lekceważeniem, ze zdziwieniem, z rozpaczą.
- Okazywanie zrozumienia i parafrazowanie.
- Wczuwanie się i odczytywanie stanów emocjonalnych innych osób.
- Sprawdzanie „czy jesteś osobą asertywną”.
- Zamienianie zwrotów nieasertywnych w zwroty asertywne.
- Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych.

4. Środki dydaktyczne

Foliogramy.

Opisy przypadków.

Filmy dydaktyczne.

Taśmy z nagraniami.

Czasopisma tematyczne.

Narzędzia do badania ról pełnionych w grupie.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Proces komunikowania się jest ogromnie ważny w życiu człowieka, ponieważ wymiana informacji pomiędzy ludźmi jest jedną z podstawowych czynności, bez której funkcjonowanie w społeczeństwie byłoby niemożliwe.

Celem realizacji programu jednostki modułowej jest doskonalenie umiejętności komunikowania się. Osiągnięcie zamierzonego celu umożliwi stosowanie aktywizujących metod nauczania, takich jak: metoda przypadków, metoda sytuacyjna, inscenizacji, dyskusji dydaktycznej. Zajęcia powinny być prowadzone w klimacie zaufania, otwartości i partnerstwa. Atmosfera partnerstwa wyzwala aktywność uczniów, sprzyja wzajemnemu zrozumieniu, okazywaniu uczuć oraz konstruktywnemu rozwiązywaniu problemów. Podstawową metodą nauczania powinny być ćwiczenia praktyczne realizowane w formie zajęć warsztatowych. Przed przystąpieniem do zajęć nauczyciel powinien dokładnie wyjaśnić uczniom cel oraz metody pracy. Podczas ćwiczeń należy przestrzegać zasady dobrowolności w odsłanianiu przez uczniów swych przeżyć i doznań osobistych. Uczniowie powinni mieć możliwość korzystania z różnych źródeł informacji.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceny uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej.

Systematyczna ewaluacja umożliwi nauczycielowi zaplanowanie procesu kształcenia, wskaże uczniowi jego osiągnięcia, napotkane trudności oraz braki.

Dokonując oceny nauczyciel powinien stosować następujące kryteria:

- merytoryczną jakość wypowiedzi,
- właściwe stosowanie pojęć,
- poprawność wnioskowania,
- wykonanie działań zgodnie z przyjętymi procedurami,
- jakość i sprawność wykonania zadania.

Sprawdzanie osiągnięć poznawczych ucznia może odbywać się poprzez odpowiedzi ustne, prace pisemne, testy dydaktyczne. Sprawdzanie osiągnięć praktycznych może odbywać się poprzez obserwację czynności uczniów podczas wykonywania ćwiczeń.

W końcowej ocenie osiągnięć uczniów należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania zastosowanych przez nauczyciela.

Jednostka modułowa 513[01].O1.03

Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i radzenia sobie ze stresem

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczniów (słuchacz) powinien umieć:

- wyjaśnić pojęcie problemu,
- określić rodzaje sytuacji problemowych,
- dokonać analizy sytuacji problemowej,
- przedstawić fazy rozwiązywania problemów,
- zaplanować strategie rozwiązywania problemów,
- zidentyfikować problemy socjalne,
- zanalizować proces rozwiązywania problemów w pracy socjalnej,
- scharakteryzować sytuacje zagrożenia, przeciążenia, konfliktu, frustracji, konkurencji i rywalizacji,
- określić bezpośrednie i odległe następstwa sytuacji trudnych,
- scharakteryzować mechanizmy obronne osobowości,
- określić czynniki powodujące stres,
- określić wpływ stresu na organizm człowieka,
- scharakteryzować proces radzenia sobie ze stresem,
- zastosować techniki relaksacyjne w celu redukcji stresu.

2. Materiał nauczania

Sytuacje problemowe.

Fazy rozwiązywania problemów.

Strategie rozwiązywania problemów.

Przeszkody w rozwiązywaniu problemów.

Źródła i poziomy stresu.

Fizjologiczne i psychologiczne reakcje stresowe.

Proces radzenia sobie ze stresem.

Konstruktywne strategie radzenia sobie ze stresem.

Autodestruktywne strategie radzenia sobie ze stresem - uzależnienia.

Wsparcie społeczne – moderatorem stresu.

Udział procesu radzenia sobie ze stresem w kształtowaniu zdrowia.

3. Ćwiczenia

- Analizowanie prakseologicznych zasad rozwiązywania problemów pod kątem ich zastosowania w praktyce.
- Identyfikowanie problemów na podstawie opisu przypadku.
- Gromadzenie pomysłów na sposób rozwiązania problemu.

- Dokonywanie wyboru najlepszego sposobu rozwiązania zidentyfikowanego problemu.
- Stosowanie techniki zawierania kontraktu i udzielania informacji zwrotnej w rozwiązywaniu problemów.
- Określanie psychospołecznych barier twórczego rozwiązywania problemów.
- Rozpoznawanie własnych fizjologicznych i psychicznych reakcji stresowych.
- Mierzenie procesu radzenia sobie ze stresem według dostępnej skali.
- Analizowanie strategii radzenia sobie ze stresem skoncentrowanej na rozwiązaniu problemu.
- Analizowanie strategii radzenia sobie ze stresem skoncentrowanej na emocjach.
- Udzielanie wsparcia emocjonalnego w sytuacji stresowej.
- Stosowanie technik relaksacyjnych w celu redukcji stresu.

4. Środki dydaktyczne

Teksty przewodnie do ćwiczeń.

Opisy przypadków.

Filmy dydaktyczne.

Foliogramy.

Teksty prasowe.

Skale mierzenia procesu radzenia sobie ze stresem.

Kasety z nagraniami technik relaksacyjnych.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Realizacja programu jednostki modułowej ma na celu kształtowanie umiejętności: identyfikowania problemów, analizowania sytuacji problemowych, planowania strategii rozwiązywania problemów, wyjaśniania prakseologicznych zasad rozwiązywania problemów oraz doskonalenie umiejętności uczniów w zakresie: rozpoznawania objawów stresu, identyfikowania stresorów, określania poziomu stresu, a przede wszystkim umiejętności radzenia sobie ze stresem. Osiągnięcie zaplanowanych celów umożliwi stosowanie aktywizujących metod nauczania takich jak: metoda sytuacyjna, przypadków, inscenizacji, tekstu przewodniego, dyskusja dydaktyczna oraz ćwiczeń praktycznych. Opisy przypadków mogą być zaczerpnięte z literatury, odpowiednio dobranych fragmentów filmów lub opracowane przez nauczyciela. Należy zachęcać uczniów do przedstawiania i analizowania własnych przykładów sytuacji problemowych. Zaproponowane w programie ćwiczenia można modyfikować oraz rozszerzać w zależności od potrzeb edukacyjnych uczniów. Ćwiczenia powinny być prowadzone

w 15 osobowych grupach, w pracowni wyposażonej w sprzęt umożliwiający prowadzenie zajęć relaksacyjnych. Praca w grupie wpływa na jakość pracy, pozwala na kształtowanie umiejętności ponadzawodowych, takich jak: komunikowanie się, współpraca z zespołem, prezentowanie wyników. Wskazane jest, aby w trakcie realizacji programu rozszerzać w miarę potrzeb i możliwości te zagadnienia, które, nauczyciel uzna za najbardziej istotne.

Zajęcia powinny odbywać się w klimacie zaufania, otwartości i partnerstwa. W atmosferze partnerstwa uczniowie będą mogli analizować własne reakcje stresowe, mierzyć według dostępnej skali proces radzenia sobie ze stresem oraz udzielać emocjonalnego wsparcia partnerowi w grupie.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzania i oceniania postępów uczniów należy dokonywać systematycznie w trakcie realizacji programu jednostki na podstawie kryteriów przedstawionych na początku zajęć. Kryteria oceniania powinny wynikać z szczegółowych celów kształcenia oraz uwzględniać merytoryczne przygotowanie uczniów, aktywność na zajęciach, umiejętność wyrażania opinii, obrony własnego stanowiska oraz rozwiązywania sytuacji problemowej. Wiedza niezbędna do realizacji ćwiczeń praktycznych może być sprawdzana za pomocą sprawdzianów ustnych oraz pisemnych. Pozytywna ocena powinna być warunkiem przystąpienia ucznia do wykonywania ćwiczeń. Podczas ćwiczeń należy zwracać uwagę na umiejętności:

- rozpoznawania sytuacji problemowych,
- identyfikowania problemów społecznych,
- doboru metod rozwiązywania problemów.

Ocenianie edukacyjnych osiągnięć uczniów powinno odbywać się z uwzględnieniem obowiązującej skali ocen.

W końcowej ocenie osiągnięć uczniów należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania zastosowanych przez nauczyciela.

Jednostka modułowa 513[01].O1.04

Promowanie zdrowia

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- wyjaśnić rolę medycyny zapobiegawczej w ochronie i promocji zdrowia,
- określić czynniki wpływające na stan zdrowia jednostki i społeczeństwa,
- określić pozytywne i negatywne skutki działalności człowieka w środowisku,
- określić wpływ negatywnych czynników środowiskowych na powstawanie i rozprzestrzenianie się chorób,
- określić podstawowe wymagania higieniczno-zdrowotne wobec środowiska,
- dobrać kierunki i metody działań profilaktycznych,
- określić zachowania zdrowotne i ich podmiotowe uwarunkowania,
- podjąć działania promujące zdrowie,
- wskazać pozytywne postawy wobec zdrowia i choroby,
- propagować zachowania służące zdrowiu psychicznemu,
- przedstawić aktualne kierunki organizacji opieki zdrowotnej.

2. Materiał nauczania

Zdrowie , choroba, profilaktyka.

Środowisko a zdrowie człowieka.

Czynniki wpływające na zdrowie jednostki i społeczeństwa.

Wybrane kierunki działań profilaktycznych.

Promowanie zdrowia, edukacja zdrowotna.

Stan zdrowia ludności – uwarunkowania.

Aktualne kierunki organizacji opieki zdrowotnej.

3. Ćwiczenia

- Określanie czynników warunkujących utrzymanie zdrowia.
- Przygotowywanie konspektów i pomocy dydaktycznych do zajęć promujących zdrowie.
- Przeprowadzanie zajęć promujących zdrowie.

4. Środki dydaktyczne

Broszurki, poradniki, informatory.

Plansze, foliogramy.

Kalendarz szczepień ochronnych.

Filmy dydaktyczne.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programu jednostki modułowej są niezbędne do realizacji zadań zawodowych. W procesie kształcenia należy stosować różnorodne metody nauczania, jak wykład problemowy, pogadanka dydaktyczna, pokaz, inscenizacja, ćwiczenia.

Wskazane są formy pracy zespołowej, grupowej i indywidualnej. Zajęcia powinny odbywać się w grupach 15 osobowych, z podziałem na 2 – 3 osobowe zespoły. Praca w grupie umożliwia kształtowanie umiejętności współdziałania, podejmowania zespołowych decyzji oraz ponoszenia odpowiedzialności za efekty zespołowego działania.

Podczas ćwiczeń uczeń powinien opanować umiejętności dostrzegania nieprawidłowości w relacji człowiek środowisko, określania wpływu różnorodnych czynników zewnętrznych na zdrowie człowieka, planowania działań promujących zdrowie.

W celu uzyskania zadawalających wyników zajęcia powinny odbywać się w pracowni wyposażonej w nowoczesne środki dydaktyczne, a także w placówce opiekuńczo – wychowawczej gdzie uczniowie w bezpośrednim kontakcie z podopiecznym, rodzicami lub opiekunami mogą przeprowadzać zajęcia z zakresu promocji zdrowia.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceny uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej. Systematyczna ewaluacja umożliwi nauczycielowi zaplanowanie procesu kształcenia, wskaże uczniowi jego osiągnięcia, napotkane trudności oraz braki.

Dokonując oceny nauczyciel powinien stosować następujące kryteria:

- wykonanie działań zgodnie z przyjętymi procedurami,
- jakość i sprawność wykonania zadania.

Sprawdzanie osiągnięć poznawczych ucznia może odbywać się poprzez odpowiedzi ustne, prace pisemne, testy dydaktyczne.

Sprawdzanie osiągnięć praktycznych może odbywać się poprzez obserwację bezpośrednią, ocenę projektu.

W końcowej ocenie osiągnięć uczniów należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania zastosowanych przez nauczyciela.

Jednostka modułowa 513[01].O1.05

Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- zastosować przepisy i zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy,
- określić zagrożenia związane z wykonywaną pracą,
- określić podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie bhp,
- określić prawa i obowiązki pracownika w zakresie bhp,
- zadbać o należyty stan wyposażenia oraz ład i porządek w miejscu pracy,
- dobrać środki ochrony zbiorowej, i ochrony indywidualnej,
- zareagować w przypadku zagrożenia pożarowego, zgodnie z instrukcją ochrony przeciwpożarowej,
- zorganizować stanowisko pracy zgodnie z zasadami ergonomii,
- scharakteryzować czynniki środowiska pracy i ich wpływ na zdrowie człowieka,
- przewidzieć i zapobiec zagrożeniom życia i zdrowia,
- ocenić stan poszkodowanego,
- zastosować procedury udzielania pierwszej pomocy dorosłym i dzieciom w urazach i nagłych zachorowaniach,
- ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej,
- udrożnić drogi oddechowe,
- wykonać sztuczne oddychanie i pośredni masaż serca.

2. Materiał nauczania

Prawna ochrona pracy.

Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Prawa i obowiązki pracownika.

Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania pracy w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Ochrona przeciwpożarowa.

Elementy ergonomii, fizjologii i higieny pracy.

Zadania medycyny ratunkowej.

Łańcuch ratunkowy.

Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach i zachorowaniach.

Ocena stanu poszkodowanego.

Rany, krwotoki.

Urazy narządów ruchu.
Urazy głowy, brzucha, klatki piersiowej.
Urazy termiczne.
Ciała obce w nosie, tchawicy, uchu, oku.
Zatrucia.
Postępowanie z nieprzytomnym.
Resuscytacja krążeniowo-oddechowa.
Zasady bandażowania.
Aseptyka, antyseptyka.

3. Ćwiczenia

- Analizowanie przepisów prawa dotyczących bhp i ochrony ppoż.
- Opanowywanie sposobu alarmowania straży pożarnej.
- Poznawanie oznakowania drogi ewakuacyjnej w placówce.
- Poznawanie przebiegu drogi ewakuacyjnej z pracowni przedmiotowej do wyjścia ewakuacyjnego.
- Poznawanie rodzaju i rozmieszczenia sprzętu gaśniczego na terenie szkoły i placówki opiekuńczo – wychowawczej.
- Organizowanie stanowiska własnej pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, fizjologii i higieny pracy.
- Przeprowadzanie rozmowy z inspektorem bhp w zakładach opiekuńczo – wychowawczych.
- Określanie obowiązków pracodawcy i pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w odniesieniu do wybranej placówki opiekuńczo – wychowawczej.
- Ocenianie stanu poszkodowanego.
- Tamowanie krwotoków z nosa i rany.
- Nakładanie opatrunku na ranę w obrębie głowy, kończyny górnej, kończyny dolnej.
- Unieruchamianie złamań w obrębie kończyny górnej i kończyny dolnej.
- Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku omdlenia, oparzenia, ukąszenia, rażenia prądem elektrycznym, utopienia, zatrucia.
- Układanie poszkodowanego w pozycji bezpiecznej.
- Udrażnianie dróg oddechowych.
- Wykonywanie sztucznego oddychania i pośredniego masażu serca u dorosłego i dziecka na fantomie.
- Kompletowanie apteczki pierwszej pomocy.

4. Środki dydaktyczne

Filmy dydaktyczne.
Regulaminy.

Kodeks Pracy, przepisy bhp.
Polskie Normy, wymagania dotyczące ergonomii.
Instrukcje dotyczące obsługi urządzeń stwarzających zagrożenie.
Instrukcja przeciwpożarowa.
Plansze sprzętu gaśniczego, gaśnice.
Schematy, ilustracje, fotografie zagrożeń na stanowisku pracy.
Zestawy materiałów opatrunkowych.
Zestawy do pozoracji ran.
Sprzęt i materiały do unieruchamiania złamań.
Fantomy do resuscytacji dorosłego i dziecka.
Foliogramy, fazogramy.
Filmy dydaktyczne.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Program jednostki modułowej obejmuje podstawowe zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii, ochrony przeciwpożarowej oraz udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia. W trakcie realizacji programu należy zwrócić uwagę na obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bhp, na nieprawidłowości, które mogą wystąpić w trakcie pracy w zakresie bhp i ochrony przeciwpożarowej oraz na rolę pracownika w kształtowaniu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, zwłaszcza na podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających wypadkom.

Szczególnie ważne jest opanowanie przez uczniów umiejętności udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia. Niejednokrotnie od umiejętności przypadkowych świadków zdarzenia zależy czyjaś szansa na przetrwanie nagłego zagrożenia, zmniejszenie rozmiaru cierpienia i bólu, uniknięcie kalectwa czy trwałego uszczerbku zdrowia, stąd konieczność kształtowania umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy u jak największej liczby obywateli naszego kraju.

Szczególną uwagę należy zwrócić na ocenę stanu poszkodowanego, wykonywanie sztucznego oddychania i pośredniego masażu serca oraz wykonywanie wszystkich działań z zakresu pierwszej pomocy zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Istotną rolę w osiąganiu celów kształcenia ma dobór metod nauczania.

Wskazane jest stosowanie takich metod, jak: wykład problemowy, pogadanka dydaktyczna, dyskusja dydaktyczna, pokaz z objaśnieniem, ćwiczenia praktyczne.

Program jednostki modułowej należy realizować w pracowni wyposażonej w techniczne środki kształcenia, środki ochrony indywidualnej, sprzęt do udzielania pierwszej pomocy.

Wskazane są formy pracy zespołowej, grupowej i indywidualnej. Zajęcia powinny odbywać się w grupach 15 osobowych, z podziałem na 2 – 3 osobowe zespoły. Praca w grupie umożliwia kształtowanie umiejętności współdziałania, podejmowania zespołowych decyzji oraz ponoszenia odpowiedzialności za efekty zespołowego działania. Podczas ćwiczeń uczeń powinien opanować umiejętności rozpoznawania środków ochrony indywidualnej oraz udzielania pomocy osobom w stanie zagrożenia życia i zdrowia.

Zaleca się organizowanie wycieczek do nowoczesnych zakładów pracy w celu spotkania z inspektorem bhp.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceny uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej. Systematyczna ewaluacja umożliwi nauczycielowi zaplanowanie procesu kształcenia, wskaże uczniowi osiągnięcia, napotkane trudności oraz braki.

Dokonując oceny nauczyciel powinien stosować następujące kryteria:

- wykonanie działań zgodnie z przyjętymi procedurami,
- jakość i sprawność wykonania zadania,

Sprawdzanie osiągnięć poznawczych ucznia może odbywać się poprzez: odpowiedzi ustne, prace pisemne, testy dydaktyczne.

Sprawdzanie osiągnięć praktycznych może odbywać się poprzez: obserwację bezpośrednią, ocenę projektu, testy praktyczne.

Obserwując czynności uczniów należy zwrócić uwagę na :

- dobór środków ochrony indywidualnej,
- organizowanie własnego miejsca pracy,
- udzielanie pierwszej pomocy.

W końcowej ocenie osiągnięć uczniów należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania zastosowanych przez nauczyciela.

Jednostka modułowa 513[01].O1.06

Stosowanie przepisów prawa w działalności opiekuńczej

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- wyjaśnić podstawowe pojęcia prawne,
- rozróżnić podstawowe gałęzie prawa,
- przedstawić rodzaje aktów prawnych i źródła informacji o nich,
- przedstawić zakres obowiązywania prawa,
- posłużyć się przepisami prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego, prawa pracy, prawa o ubezpieczeniach społecznych i zdrowotnych,
- wskazać instytucje, wpływające na politykę zdrowotną państwa,
- wyjaśnić istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce,
- wyjaśnić specyfikę rynku świadczeń zdrowotnych,
- zastosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Materiał nauczania

Pojęcie prawa, źródła prawa.

Normy prawne i przepisy prawa, obowiązywanie prawa.

Instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa.

System ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce.

Specyficzne cechy rynku usług medycznych.

Podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej.

Źródła prawa pracy i prawa działalności gospodarczej: Kodeks cywilny, Kodeks pracy, Ustawa o zakładach opieki zdrowotnej, Ustawa o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, Ustawa o ubezpieczeniach społecznych.

Źródła prawa dotyczące dziecka i rodziny: Konwencja o Prawach Dziecka, Ustawa Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

3. Ćwiczenia

- Wyszukiwanie i analizowanie aktów prawnych dotyczących praw człowieka dorosłego, dziecka i funkcjonowania rodziny.
- Wyszukiwanie i analizowanie aktów prawnych dotyczących prawa cywilnego, prawa pracy, prawa o ubezpieczeniach społecznych i zdrowotnych.

4. Środki dydaktyczne

Tablice.

Foliogramy.

Urzędowe publikatory (Dziennik Ustaw, Monitor Polski, dzienniki resortowe).

Materiały źródłowe.

Filmy dydaktyczne.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści jednostki modułowej mają na celu kształtowanie umiejętności myślenia w kategoriach prawnych, analizowania i interpretowania norm prawnych oraz odwoływania się do tekstów źródłowych, a także przygotowanie ucznia do wejścia na rynek pracy.

Wiedza z zakresu prawa umożliwi zrozumienie mechanizmów funkcjonowania państwa, ułatwi stosowanie w praktyce przepisów prawa dotyczących uczestniczenia w życiu społecznym i w działalności zawodowej.

W procesie nauczania wskazane jest stosowanie takich metod, jak: wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, burza mózgów, metoda sytuacyjną, metoda przypadków, ćwiczenia z wykorzystaniem tekstów źródłowych.

Wskazane są formy pracy zespołowej, grupowej i indywidualnej. Zajęcia edukacyjne powinny odbywać się w grupie liczącej 15 osób. W celu uzyskania zadawalających wyników zajęcia powinny odbywać się w pracowni przedmiotowej wyposażonej w nowoczesne środki dydaktyczne, literaturę, teksty źródłowe i inne oraz w pracowni komputerowej.

Wskazane jest odwoływanie się do bezpośredniego otoczenia, w którym funkcjonuje uczeń, poprzez zapraszanie na zajęcia prawników, praktyków gospodarczych, wykorzystanie filmów edukacyjnych, organizowanie wycieczek dydaktycznych do organów administracji i sądów.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceny uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej. Systematyczna ewaluacja umożliwi nauczycielowi zaplanowanie procesu kształcenia, wskaże uczniowi osiągnięcia, napotkane trudności oraz braki.

Dokonując oceny nauczyciel powinien stosować następujące kryteria:

- poziom spełnienia wymagań programowych,
- wykonanie działań zgodnie z przyjętymi procedurami,
- jakość i sprawność wykonania zadania.

Sprawdzanie osiągnięć poznawczych ucznia może odbywać się poprzez: odpowiedzi ustne, prace pisemne, testy dydaktyczne.

Sprawdzanie osiągnięć praktycznych może odbywać się poprzez: obserwację bezpośrednią pracy uczniów w trakcie wykonywania ćwiczeń.

W końcowej ocenie osiągnięć uczniów należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania zastosowanych przez nauczyciela.

Moduł 513[01].Z1

Rozwój psychomotoryczny małego dziecka

1. Cele kształcenia

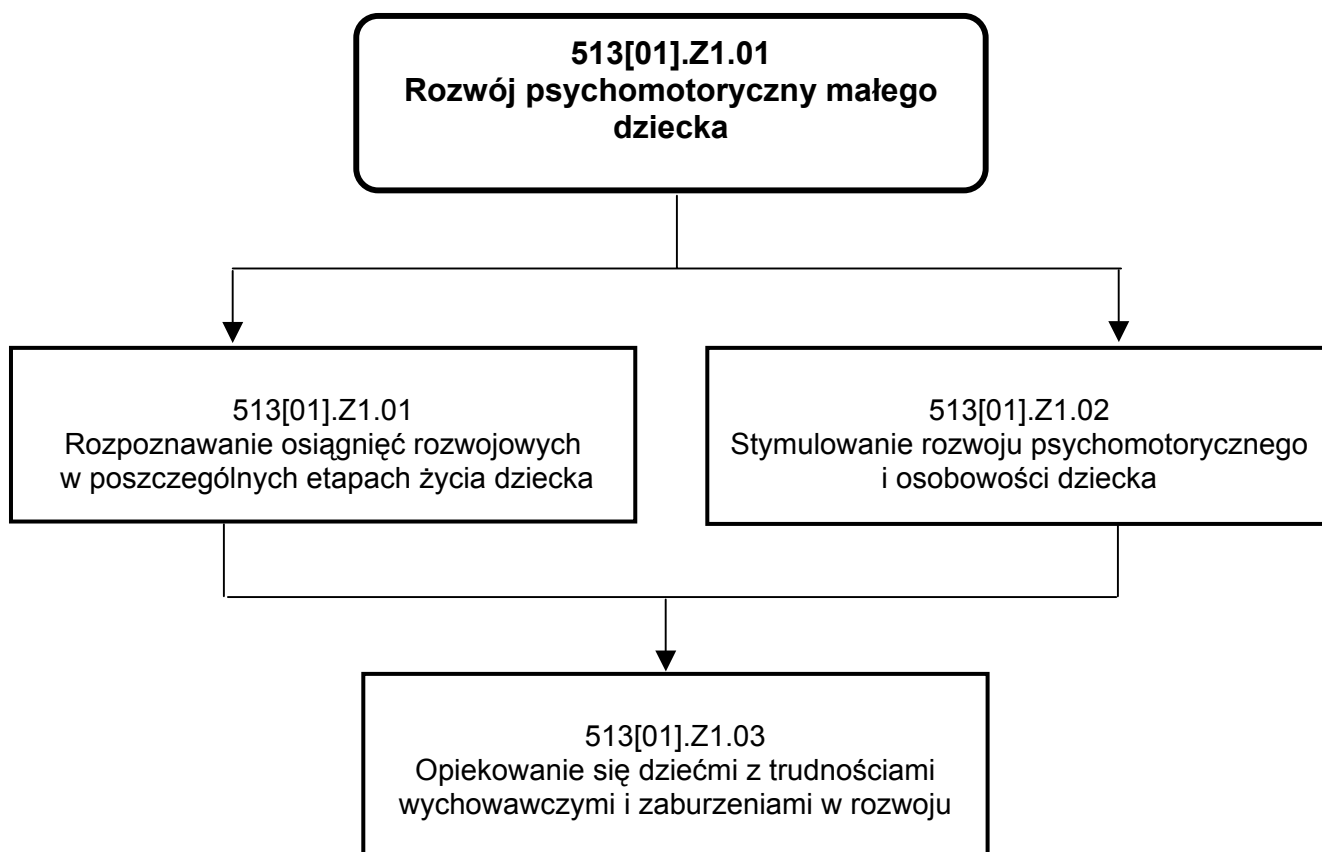
W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- oceniać poziom rozwoju psychomotorycznego dziecka,
- stwarzać warunki do wszechstronnego, harmonijnego rozwoju dziecka,
- organizować zabawy w poszczególnych okresach rozwojowych dziecka,
- organizować pracę wychowawczą z uwzględnieniem indywidualnej struktury psychicznej i społecznej dziecka,
- uczyć dzieci posługiwania się przedmiotami codziennego użytku i zabawkami,
- doskonalić sprawność motoryczną i manualną dziecka,
- kształtować u dzieci pozytywne przyzwyczajenia i nawyki,
- nawiązywać i podtrzymywać emocjonalny kontakt z dziećmi,
- kształtować i rozwijać osobowość dziecka,
- stymulować aktywność poznawczą dzieci,
- modyfikować oddziaływania wychowawcze w pracy z dziećmi z zaburzeniami w rozwoju i trudnościami wychowawczymi,
- korelować pracę pielęgnacyjną z oddziaływaniami wychowawczymi,
- współpracować w zakresie oddziaływań wychowawczych z personelem, rodzicami lub opiekunami dziecka.

2. Wykaz jednostek modułowych

Symbol jednostki modułowej	Nazwa jednostki modułowej	Orientacyjna liczba godzin na realizację
513[01].Z1.01	Rozpoznawanie osiągnięć rozwojowych w poszczególnych etapach życia dziecka	84
513[01].Z1.02	Stymulowanie rozwoju psychomotorycznego i osobowości dziecka	180
513[01].Z1.03	Opiekowanie się dziećmi z trudnościami wychowawczymi i zaburzeniami w rozwoju	168
	Razem	432

3. Schemat układu jednostek modułowych

4. Literatura

- Hellbrugge T.: Pierwszych 365 dni życia dziecka. Wydawnictwo Promyk słońca, Warszawa 1991
- Hornowski B.: Psychologia różnic indywidualnych. WSiP, Warszawa 1995
- Hurlock E.: Rozwój dziecka. PWN, Warszawa 1985
- Illingwrth R.,C.: Niemowlęta i małe dzieci. PZWL, Warszawa 1996
- Kopczyńska - Sikorska J.: Nasze dziecko. PZWL, Warszawa 1984
- Kornas - Biela D.: Oblicza dzieciństwa. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin
- Kornas - Biela D.: Wokół początku życia ludzkiego. Nasza Księgarnia. Warszawa 1993
- Leach P.: Twoje dziecko. Wydawnictwo C i G, Warszawa 1992
- Łopatkowa M.: Elementarz wychowania małego dziecka. Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 2002
- Poznańska J., Wierzejska Z., Zygmunciak E. Wskazania wychowawcze do pracy z małym dzieckiem w placówkach wychowania zbiorowego. CEM, Warszawa 1993
- Przetacznik - Gierowska M., Makiełło - Jarża G.: Psychologia rozwojowa i wychowawcza wieku dziecięcego. WSiP, Warszawa 1985
- Silberg J.: Gry i zabawy z maluchami. Media Rodzina, Poznań 1993
- Spock B. Rothenberg M.B.: Dziecko - pielęgnowanie i wychowanie. PZWL. Warszawa 1995
- Śmieciński J.M.: Mój mały świat. „Żak” Warszawa
- Żebrowska M. red.: Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży. PWN, Warszawa 1980

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych

Jednostka modułowa 513[01].Z1.01

Rozpoznawanie osiągnięć rozwojowych w poszczególnych etapach życia dziecka

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- scharakteryzować proces rozwojowy dziecka,
- wskazać związek rozwoju prenatalnego dziecka z rozwojem w okresie pourodzeniowym,
- określić właściwości rozwoju psychomotorycznego dziecka w okresie noworodkowym, niemowlęcym i poniemowlęcym,
- zastosować bezpośrednie i pośrednie metody oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka,
- ocenić poziom rozwoju psychomotorycznego dziecka na podstawie wyników badań,
- ocenić psychomotoryczne osiągnięcia dziecka na podstawie norm rozwojowych,
- rozpoznać niedobory i odchylenia rozwojowe,
- posłużyć się inwentarzem i kartą rozwoju psychomotorycznego,
- sporządzić dokumentację rozwoju psychomotorycznego dziecka.

2. Materiał nauczania

Proces rozwojowy dziecka.

Fazy rozwoju.

Podstawy psychofizycznego rozwoju dziecka w okresie prenatalnym.

Wskaźniki rozwoju psychomotorycznego w wieku 0-4 lat.

Rozwój psychomotoryczny dziecka od 0 do 4 roku życia w zakresie wszystkich sfer rozwojowych.

3. Ćwiczenia

- Ocenianie osiągnięć rozwojowych niemowlęcia w poszczególnych kwartałach 1 roku życia w zakresie wszystkich sfer rozwojowych na podstawie obserwacji i dokumentacji.
- Ocenianie osiągnięć rozwojowych dzieci w wieku poniemowlęcym w zakresie poszczególnych sfer rozwojowych na podstawie obserwacji i dokumentacji.
- Sporządzanie dokumentacji rozwoju psychomotorycznego dziecka od 0 - 4 roku życia.

4. Środki dydaktyczne

Filmy dydaktyczne.

Albumy dotyczące rozwoju dziecka.

Inwentarz rozwojowy, karta rozwoju psychomotorycznego dziecka od 0 do 4 roku życia.

Dokumentacja rozwoju psychomotorycznego dziecka.

Czasopisma dotyczące opieki i wychowania małego dziecka.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki obejmują wiedzę niezbędną do zrozumienia zmian zachodzących w rozwoju dziecka. Stanowią podstawę do kształtowania umiejętności stosowania różnorodnych, indywidualnych oddziaływań wychowawczych, stymulowania rozwoju i zaspokajania potrzeb dziecka.

Program powinien być realizowany metodami aktywizującymi - seminarium, metoda przypadków i metodami podającymi - wykład, pogadanka z wykorzystaniem filmów i albumów dotyczących rozwoju dziecka w okresie prenatalnym i po urodzeniu.

Zaproponowane środki dydaktyczne mają istotny wpływ na samodzielne myślenie, przyswajanie nowych informacji, kształtowanie poglądów i przekonań.

Podstawową metodą realizacji zajęć są ćwiczenia, które powinny być prowadzone w grupach 6 - 8 osobowych najlepiej w żłobku, ponieważ zrozumienie i przyswojenie treści programu wymaga osobistego kontaktu z dzieckiem.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej na podstawie ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej. Systematyczne ocenianie umożliwi nauczycielowi planowanie procesu kształcenia. Dla ucznia będzie informacją zwrotną o poziomie jego osiągnięć, wskaże trudności, jakie napotkał oraz jakie są jego braki.

Oceniając wiadomości i umiejętności ucznia szczególną uwagę należy zwracać na:

- analizowanie rozwoju psychomotorycznego dziecka,
- rozpoznawanie niedoborów i odchyłeń rozwojowych,
- samodzielne pozyskiwanie informacji o rozwoju dziecka,
- prowadzenie dokumentacji psychomotorycznego rozwoju dziecka.

W procesie sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów wskazane jest zastosowanie testów dydaktycznych oraz sprawdzianów pisemnych i ustnych. Podstawą do uzyskania pozytywnej oceny jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń.

Jednostka modułowa 513[01].Z1.02

Stymulowanie rozwoju psychomotorycznego i osobowości dziecka

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- określić czynniki mające wpływ na kształtowanie osobowości dziecka,
- zastosować zasady oddziaływań wychowawczych stymulujące rozwój dziecka,
- dobrać metody indywidualnych oddziaływań kształtujących osobowość dziecka,
- wpłynąć na rozwój kontaktów społecznych i pozytywnych stanów emocjonalnych dziecka,
- przeprowadzić zabawy indywidualne i w grupie dziecięcej,
- wykorzystać sytuacje zabawowe i czynności dnia codziennego do wspomagania rozwoju dziecka,
- przeprowadzić indywidualne zajęcia wyrównawcze z dzieckiem z zaburzeniami w rozwoju i trudnościami wychowawczymi,
- rozwiązać problemy wychowawcze dziecka,
- nauczyć dziecko poprawnego posługiwania się przedmiotami i zabawkami,
- nauczyć dzieci utrzymywania porządku w swoim otoczeniu,
- skoordynować oddziaływania wychowawcze w celu stosowania jednolitych metod,
- zapewnić bezpieczeństwo dziecku podczas realizacji zajęć,
- sporządzić dokumentację rozwojową dziecka,
- określić potrzeby psychospołeczne małego dziecka,
- zaspokoić potrzeby psychospołeczne niemowląt i dzieci w wieku poniemowlęcym,
- określić zależności między prawidłowym rozwojem dziecka a zaspokajaniem potrzeb psychospołecznych.

2. Materiał nauczania

Osobowość dziecka.

Zasady i metody postępowania wychowawczego.

Oddziaływania wychowawcze w zakresie poszczególnych sfer rozwojowych.

Rola i wpływ zabawy na wszechstronny rozwój dziecka.

Rodzaje zabaw realizowanych z dziećmi w wieku 0 - 4 lat.

Zasady prowadzenia zabaw.

Charakterystyka aktywności zabawowej małego dziecka.

Rola i wpływ zabawek, sprzętu i pomocy do zabaw na rozwój dziecka.
Charakterystyka potrzeb psychospołecznych małego dziecka.
Sposoby rozpoznawania i zaspokajania potrzeb psychospołecznych.
Bezpieczeństwo i higiena pracy podczas zajęć z dziećmi.

3. Ćwiczenia

- Opracowywanie konspektów zabaw dla dzieci w poszczególnych grupach rozwojowych.
- Przeprowadzanie zabaw indywidualnych i grupowych z dziećmi z uwzględnieniem ich możliwości zabawowych.
- Dobieranie sprzętu, zabawek i pomocy do zabaw adekwatnie do rodzaju zabawy i wieku dziecka.
- Opracowywanie projektów pomocy do zabaw.
- Opracowywanie indywidualnych planów wychowawczych dla dzieci z zaburzeniami w rozwoju.
- Opracowywanie planów pielęgnacyjno - wychowawczych dla niemowląt i dzieci w wieku poniemowlęcym.
- Rozpoznawanie potrzeb psychospołecznych niemowląt i dzieci w wieku poniemowlęcym.
- Dobieranie sposobów do zaspokajania potrzeb psychospołecznych małego dziecka wynikających z określonej sytuacji.

4. Środki dydaktyczne

Filmy dydaktyczne.

Zabawki, sprzęt sportowy, pomoce do zabaw, sprzęt ogrodowy.

Konspekty do prowadzenia zabaw.

Plansze, foliogramy.

Czasopisma dotyczące opieki i wychowania małego dziecka.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Program jednostki modułowej powinien korelować z programem poprzedniej jednostki - Rozpoznawanie osiągnięć rozwojowych w poszczególnych etapach życia dziecka. Realizując program należy preferować metody, które zapewniają:

- przygotowanie ucznia do samodzielnego i logicznego myślenia,
- zastosowanie w praktyce zdobytej wiedzy,
- opanowanie określonych umiejętności.

Podstawową metodą realizacji zajęć są ćwiczenia, które powinny odbywać się w żłobku, w grupach 6 - 8 osobowych.

Na ćwiczeniach uczniowie obserwują i naśladują sposoby uaktywniania dziecka demonstrowane przez nauczyciela, oraz podejmują samodzielne działania stymulujące rozwój dziecka.

Zaleca się, aby indywidualna praca uczniów odbywała się pod kierunkiem nauczyciela z 3 - 4 osobową grupą dzieci. Pozwoli to uczniom na przyzwyczajenie się do samodzielnej pracy z dziećmi.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej na podstawie ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej. Ocenianie powinno wspierać rozwój ucznia. Zaleca się następujące metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych: sprawdziany ustne, pisemne, praktyczne, testy dydaktyczne oraz obserwację pracy uczniów podczas wykonywania ćwiczeń.

Oceniając osiągnięcia uczniów szczególną uwagę należy zwracać na:

- uaktywnianie dziecka we wszystkich sferach rozwojowych,
- dobór metod kształtujących osobowość dziecka,
- dobór metod wspierających rozwój kontaktów społecznych i pozytywne stany emocjonalne dziecka,
- przeprowadzanie zabaw indywidualnych i w grupie dziecięcej,
- oddziaływania wychowawcze,
- zaspokajanie potrzeb psychospołecznych małego dziecka.

Ocenie powinna podlegać także postawa, a przede wszystkim:

- kreatywność w rozwiązywaniu problemów,
- gotowość i zdolność współpracy w zespole
- zdolność do samooceny i samokontroli.

Kontrolę poprawności wykonania zadania należy prowadzić w trakcie i po realizacji ćwiczeń. Bieżąca analiza postępów ucznia umożliwia korygowanie błędów. Podstawą do uzyskania pozytywnej oceny jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń.

Jednostka modułowa 513[01].Z1.03

Opiekowanie się dziećmi z trudnościami wychowawczymi i zaburzeniami w rozwoju

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- scharakteryzować zaburzenia zachowania,
- scharakteryzować zaburzenia rozwojowe małego dziecka,
- rozpoznać przejawy zaburzeń w rozwoju i zachowaniu dziecka,
- dokonać analizy niedoborów i odchyień od norm rozwojowych,
- dobrać metody postępowania wychowawczego w stosunku do dziecka specjalnej troski,
- zmodyfikować metody postępowania wychowawczego u dzieci z trudnościami lub defektami rozwojowymi,
- zastosować działania profilaktyczne, terapeutyczne i rehabilitacyjne wobec dziecka z zaburzeniami w rozwoju,
- zapobiec powstawaniu choroby sieroczej,
- zapobiec stanom zmęczenia i znużenia dziecka.

2. Materiał nauczania

Defektologia - podstawowe pojęcia.

Dziecko niepełnosprawne psychicznie.

Dziecko niewidome i niedowidzące.

Dziecko głuche i niedosłyszające.

Dziecko nerwowe i znerwicowane.

Dziecko autystyczne.

Choroba sieroca.

Zmęczenie i znużenie dziecka.

3. Ćwiczenia

- Prowadzenie obserwacji dziecka z trudnościami wychowawczymi lub zaburzeniami w rozwoju.
- Rozpoznawanie możliwości zabawowych dziecka na podstawie analizy kart zdrowia.
- Nawiązywanie kontaktu z dzieckiem agresywnym, biernym, nieśmiałym, nadpobudliwym.
- Nawiązywanie kontaktu z dzieckiem głuchym i niedosłyszającym, niewidomym i niedowidzącym, znerwicowanym.
- Przeprowadzanie zabaw z dziećmi z trudnościami wychowawczymi lub zaburzeniami w rozwoju.

- Opracowywanie planu pielęgnacyjno - wychowawczego dla dziecka nadpobudliwego lub biernego.

4. Środki dydaktyczne

Filmy dydaktyczne.

Foliogramy.

Pakiety dydaktyczne.

Pomoce zabawowe terapeutyczne i rehabilitacyjne.

Literatura.

Czasopisma dotyczące opieki i wychowania małego dziecka.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki obejmują wiedzę niezbędną do zrozumienia podstawowych zagadnień związanych z defektologią. Stanowią podstawę do kształtowania umiejętności modyfikowania oddziaływań wychowawczych wobec dziecka z defektem i wadami rozwojowymi.

Program powinien być realizowany metodami aktywizującymi - metoda przypadków, seminarium i metodami podającymi - wykład, pogadanka z wykorzystaniem filmów i innych środków dydaktycznych ułatwiających zrozumienie treści.

Podstawową metodą realizacji zajęć powinny być ćwiczenia. Wskazane jest prowadzenie ćwiczeń w placówkach specjalistycznych. Uczniowie powinni poznać specyfikę pracy opiekuńczej, wychowawczej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej w tych instytucjach.

Ćwiczenia powinny być realizowane w grupach 6 - 8 osobowych pod kierunkiem nauczyciela.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej na podstawie ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany na początku realizacji programu jednostki modułowej. W procesie sprawdzania osiągnięć uczniów proponuje się stosowanie sprawdzianów pisemnych, ustnych i praktycznych.

Sprawdzanie umiejętności powinno odbywać się przez obserwację czynności podczas wykonywania ćwiczeń i zadań praktycznych.

Oceniając wiadomości i umiejętności uczniów szczególną uwagę należy zwracać na:

- dobór metod wychowawczych w stosunku do dziecka specjalnej troski,
- dobór i modyfikację metod w zależności od trudności wychowawczych i defektu dziecka.

Oceniając postawę uczniów należy zwracać uwagę na:

- kreatywność w rozwiązywaniu problemów,
- gotowość i zdolność współpracy w zespole,
- zdolność do samooceny i samokontroli.

Kontrolę poprawności wykonania zadania należy prowadzić w trakcie i po realizacji ćwiczeń. Bieżąca analiza postępów ucznia umożliwia korygowanie błędów. Podstawą do uzyskania pozytywnej oceny jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń.

Moduł 513[01].Z2

Pielęgnacja dziecka

1. Cele kształcenia

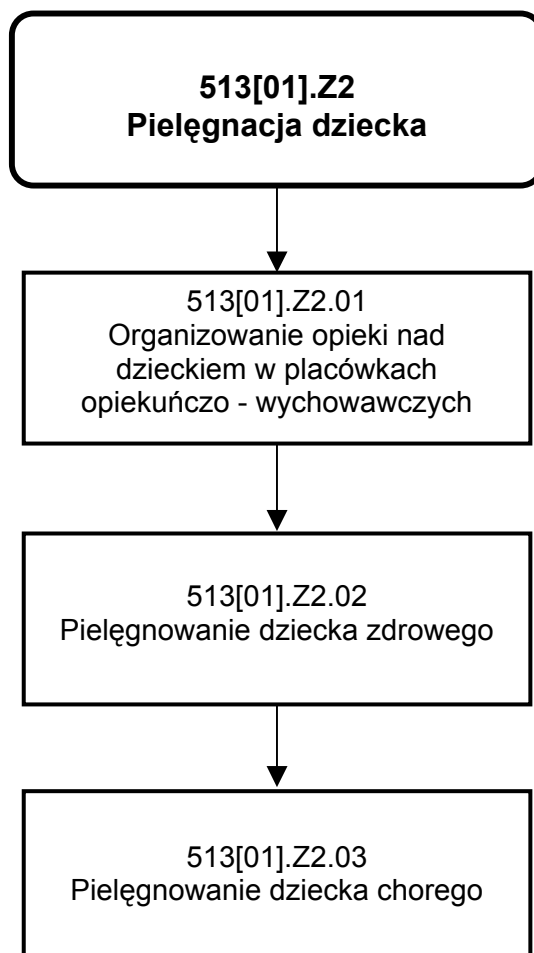
W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- charakteryzować instytucje opiekuńczo wychowawcze,
- organizować pobyt dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- wykonywać czynności pielęgnacyjne zaspokajające potrzeby dziecka zdrowego i chorego,
- wykorzystywać wiedzę z zakresu budowy ciała oraz funkcjonowania układów i narządów w pielęgnowaniu dziecka,
- obserwować dziecko,
- stosować działania profilaktyczne w pielęgnowaniu małego dziecka,
- uczestniczyć w terapii dzieci chorych i rekonwalescentów,
- stosować oddziaływania wychowawcze podczas wykonywania czynności pielęgnacyjnych,
- pracować w zespole pielęgnacyjno - wychowawczym,
- opracowywać jadłospisy dla dzieci w wieku poniemowlęcym,
- przygotowywać posiłki dla małych dzieci,
- uczestniczyć w ocenie rozwoju fizycznego dziecka,
- prowadzić dokumentację rozwoju dziecka,
- przestrzegać zasad reżimu sanitarnego i zapobiegać powstawaniu infekcji wewnątrzzakładowych,
- zapewniać dziecku bezpieczeństwo podczas wykonywania czynności pielęgnacyjnych,
- przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.

2. Wykaz jednostek modułowych

Symbol jednostki modułowej	Nazwa jednostki modułowej	Orientacyjna liczba godzin na realizację
513[01].Z2.01	Organizowanie opieki nad dzieckiem w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	52
513[01].Z2.02	Pielęgnowanie dziecka zdrowego	270
513[01].Z2.03	Pielęgnowanie dziecka chorego	94
	Razem	416

3. Schemat układu jednostek modułowych

4. Literatura

- Dziak A.: Zachorowania i nagłe wypadki u dzieci. Pierwsza pomoc. IWZZ, Warszawa 1990
- Fanella E. S., Adamson J., Hull D.: Pielęgnowanie chorych dzieci. PZWL, Warszawa 1990
- Fenwick E.: Matka i dziecko (vademecum). OMC& Letter Perfekt International, Warszawa 1998
- Hellbrugge T.: Pierwszych 365 dni życia dziecka. Wydawnictwo „Promyk słońca”, Warszawa 1991
- Illingwrth R.,C.: Niemowlęta i małe dzieci. PZWL, Warszawa 1996
- Papierkowski A.: Choroby wieku rozwojowego. PZWL, Warszawa 1997
- Spock B. Rothenberg M.B.: Dziecko - pielęgnowanie i wychowanie. PZWL. Warszawa 1995
- Głąb B., Traczyk W.: Anatomia i fizjologia człowieka. PZWL, Warszawa 1997
- Michajlik A., Ramotowski W.: Anatomia i fizjologia człowieka. Podręcznik dla średnich szkół medycznych. PZWL, Warszawa 1996
- Sylwanowicz W.: Mały atlas anatomiczny. PZWL, Warszawa 1990

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych

Jednostka modułowa 513[01].Z2.01

Organizowanie opieki nad dzieckiem w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- określić cele, zadania i wymagania zdrowotno - higieniczne dla instytucji opiekuńczo - wychowawczych,
- zastosować podstawowe zasady planowania i organizacji pracy z dziećmi w poszczególnych grupach rozwojowych,
- zorganizować pracę z dziećmi w poszczególnych grupach rozwojowych,
- zaplanować indywidualne działania adaptacyjno - wychowawcze,
- pomóc dziecku w przystosowaniu się do warunków wychowania zbiorowego,
- przygotować plan promocji zdrowia i oddziaływań profilaktycznych w instytucjach opiekuńczo - wychowawczych,
- przeprowadzić zajęcia edukacyjne dla rodziców,
- zorganizować opiekę nad dzieckiem zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wymaganiami ergonomii.

2. Materiał nauczania

Instytucje opiekuńczo - wychowawcze dla małych dzieci.

Organizacja pracy opiekuńczo - wychowawczej.

Tryb życia niemowląt i dzieci w wieku poniemowlęcym.

Planowanie pracy wychowawczej.

Adaptacja dziecka do życia w żłobku.

Profilaktyka w instytucjach opiekuńczo - wychowawczych.

Promocja zdrowia.

Pedagogizacja rodziców.

3. Ćwiczenia

- Opracowywanie indywidualnych planów adaptacyjno-wychowawczych.
- Pomaganie nowoprzyjętemu dziecku w przystosowaniu się do warunków w żłobku lub innej placówce opiekuńczo - wychowawczej.
- Układanie dziennego, miesięcznego, kwartalnego i rocznego planu pracy pielęgnacyjno - wychowawczej dla poszczególnych grup rozwojowych.
- Opracowywanie planu promocji zdrowia i zajęć edukacyjnych dla rodziców.

- Opracowywanie konspektów zajęć edukacyjnych dla rodziców.

4. Środki dydaktyczne

Plansze, foliogramy.

Pakiety dydaktyczne.

Plany pracy wychowawczej.

Harmonogram dnia w żłobku.

Regulamin pobytu dziecka w żłobku.

Instrukcje i regulaminy.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki obejmują wiedzę niezbędną do prawidłowego planowania i organizowania pracy i pobytu dziecka w instytucjach opiekuńczo - wychowawczych.

Podczas realizacji programu, należy zwracać uwagę na organizowanie pracy opiekunki dziecięcej z dziećmi w poszczególnych grupach rozwojowych oraz na prowadzenie zajęć edukacyjnych z rodzicami.

Program powinien być realizowany następującymi metodami nauczania: sytuacyjną, projektów oraz ćwiczeń praktycznych z wykorzystaniem różnorodnych środków dydaktycznych. .

Ćwiczenia powinny być prowadzone w grupach 6 - 8 osobowych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu. Kryteria oceniania powinny dotyczyć poziomu oraz zakresu opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności wynikających ze szczegółowych celów kształcenia.

Oceniając osiągnięcia uczniów szczególną uwagę należy zwrócić na:

- planowanie i organizowanie pobytu dziecka w placówkach opiekuńczo - wychowawczych,
- pomaganie dziecku w przystosowaniu się do warunków placówki opiekuńczo - wychowawczej,
- przygotowanie zajęć edukacyjnych dla rodziców.

Wiadomości i umiejętności uczniów należy sprawdzać metodami tradycyjnymi jak: sprawdziany ustne, pisemne, praktyczne. Wskazane jest też ocenianie za pomocą testów dydaktycznych oraz poprzez obserwację pracy uczniów podczas wykonywania ćwiczeń.

Jednostka modułowa 513[01].Z2.02

Pielęgnowanie dziecka zdrowego

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- scharakteryzować rozwój organizmu człowieka,
- wskazać zmiany ilościowe i jakościowe w procesie rozwoju dziecka,
- opisać budowę oraz funkcjonowanie poszczególnych układów i narządów,
- wskazać związek między dojrzewaniem poszczególnych układów i narządów a osiągnięciami rozwojowymi dziecka,
- wykonać czynności związane z zaspokajaniem potrzeb biologicznych dziecka,
- zaspokoić potrzebę termoregulacji organizmu dziecka,
- zaspokoić potrzebę ruchu dziecka,
- zapewnić warunki do prawidłowej wymiany gazowej,
- nauczyć dzieci czynności higienicznych,
- przygotować posiłki dla niemowląt,
- opracować jadłospisy dla dzieci w wieku poniemowlęcym,
- zorganizować wypoczynek małemu dziecku,
- przygotować dziecko do snu,
- zastosować działania profilaktyczne w pielęgnowaniu małego dziecka,
- zrealizować program edukacji zdrowotnej i wypromować prozdrowotne postawy,
- wykonać czynności pielęgnacyjne zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Materiał nauczania

Rozwój organizmu człowieka.

Budowa i funkcjonowanie układów i narządów człowieka.

Funkcjonowanie organizmu w stanie zdrowia.

Żywnienie niemowląt i małych dzieci.

Organizacja pracy w instytucjach opiekuńczo - wychowawczych.

Ogólne zasady pielęgnowania dzieci zdrowych.

Promowanie zdrowia i edukacja zdrowotna.

Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące w instytucjach opiekuńczo - wychowawczych.

3. Ćwiczenia

- Analizowanie budowy i czynności poszczególnych układów i narządów dziecka.
- Wykonywanie i interpretowanie pomiarów: oddechów, tętna, ciśnienia, temperatury, wzrostu, wagi i obwodów ciała.
- Wyznaczanie wskaźników rozwoju fizycznego dziecka na siatce centylowej.
- Planowanie działań zabezpieczających funkcje fizjologiczne dziecka.
- Przygotowywanie łóżeczka, leżaka dla dziecka zgodnie z zasadami.
- Podnoszenie, przenoszenie, układanie niemowlęcia.
- Rozbieranie, ubieranie niemowląt i małych dzieci.
- Wykonywanie toalety i kąpieli niemowlęcia i małego dziecka.
- Przewijanie niemowlęcia na stole pielęgnacyjnym z zastosowaniem pieluchy jednorazowej i wielorazowej.
- Karmienie niemowląt i małych dzieci: butelką, łyżeczką, z kubeczka.
- Układanie jadłospisów oraz obliczanie wartości energetycznej poszczególnych posiłków dla dzieci w wieku poniemowlęcym.
- Ustalanie zawartości składników odżywczych w posiłkach na podstawie dziennej racji pokarmowej.
- Przygotowywanie mieszanek mlecznych i innych potraw dla niemowląt.
- Układanie ramowego planu dnia dla dzieci w poszczególnych grupach rozwojowych.
- Planowanie działań promujących zdrowie w odniesieniu do dzieci, rodziców i opiekunów.

4. Środki dydaktyczne

Modele, plansze anatomiczne.

Filmy dydaktyczne.

Foliogramy.

Przyrządy do dokonywania pomiarów.

Atlasy anatomiczne.

Środki dydaktyczne do promowania zdrowia.

Łóżka niemowlęce, leżaki.

Stoły pielęgnacyjne.

Fantom noworodka i niemowlęcia.

Waga niemowlęca.

Zestawy pielęgnacyjne.

Zestawy do karmienia dzieci.

Zabawki.

Bielizna pościelowa, bielizna dziecięca.

Środki antyseptyczne.

Zestawy do mycia łóżek i sprzętu.

Termometry lekarskie i kąpielowe.

Tace, nocniki.

Tabele składu i wartości odżywczej produktów spożywczych.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki modułowej stanowią podstawę kształcenia w zawodzie i są niezbędne do realizacji zadań zawodowych. Obejmują między innymi wiadomości i umiejętności z zakresu anatomii i fizjologii organizmu dziecka. Wiedza ta jest konieczna do zrozumienia procesów rozwojowych zachodzących w organizmie od momentu narodzin do osiągnięcia pełnej dojrzałości. Nabyte wiadomości i umiejętności powinny być wykorzystane w planowaniu działań opiekuńczo - wychowawczych, dostosowanych do osiągnięć rozwojowych dziecka.

W procesie nauczania treści z zakresu anatomii i fizjologii, proponuje się stosowanie następujących metod: wykład problemowy, pogadanka, ćwiczenia.

Wskazane są formy pracy grupowej i indywidualnej. Grupa ćwiczeniowa powinna liczyć 6 - 8 osób. W małej grupie możliwe jest indywidualne, wielokrotne powtarzanie wykonywanych czynności.

Celem uzyskania zadawalających wyników, zajęcia powinny odbywać się w pracowni wyposażonej w nowoczesne środki dydaktyczne.

W procesie nauczania - uczenia treści dotyczących pielęgnowania dziecka zdrowego proponuje się stosowanie następujących metod: wykład problemowy, pogadanka, dyskusja dydaktyczna, metoda projektów, metoda przypadków, pokaz, ćwiczenia praktyczne.

Ćwiczenia należy realizować w pracowni pielęgnowania dziecka a następnie nabyte umiejętności utrzymywać podczas zajęć w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w bezpośredniej pracy z dzieckiem.

Stanowiska ćwiczeniowe powinny być wyposażone w sprzęt, materiały i środki dydaktyczne. Szczególną uwagę należy zwracać na dokładność wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, organizację pracy oraz zapewnienie dziecku bezpieczeństwa.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu jednostki modułowej. Systematyczne ocenianie

umożliwi nauczycielowi zaplanowanie procesu kształcenia, wskaże uczniowi, jakie są jego osiągnięcia, jakie trudności napotkał, jakie są jego braki.

Sprawdzanie umiejętności powinno odbywać się przez obserwację pracy ucznia podczas wykonywania zadań zawodowych dotyczących opieki i pielęgnacji dziecka zdrowego.

Podczas oceniania uczniów szczególną uwagę należy zwracać na:

- charakteryzowanie budowy i fizjologii organizmu dziecka w poszczególnych okresach rozwojowych,
- charakteryzowanie budowy i funkcjonowania poszczególnych układów i narządów,
- wykonywanie czynności związanych z zaspokajaniem potrzeb biologicznych dziecka,
- wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych,
- podejmowanie działań profilaktycznych.

Oceniając postawy uczniów należy zwracać uwagę na:

- kreatywność w rozwiązywaniu problemów,
- gotowość i zdolność współpracy w zespole,
- zdolność do samooceny i samokontroli.

W procesie oceniania wskazane jest także stosowanie sprawdzianów ustnych, pisemnych, praktycznych.

Jednostka modułowa 513[01].Z2.03

Pielęgnowanie dziecka chorego

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- scharakteryzować schorzenia wieku dziecięcego,
- określić rolę mechanizmów obronnych i adaptacyjnych organizmu dziecka,
- ocenić wpływ choroby na stan psychiczny i rozwój dziecka,
- wykonać czynności pielęgnacyjne dziecka ze schorzeniami poszczególnych układów i narządów,
- wykonać czynności pielęgnacyjne dziecka zgodnie z obowiązującymi zasadami,
- zorganizować czas wolny dzieciom przewlekle chorym i unieruchomionym w łóżku,
- nawiązać współpracę z zespołem w zakresie terapii i rehabilitacji dziecka chorego,
- zastosować działania profilaktyczne i promujące zdrowie w odniesieniu do dzieci oraz środowiska wychowawczego,
- zapobiec rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.

2. Materiał nauczania

Choroby wieku dziecięcego.

Wady rozwojowe.

Pielęgnowanie dziecka chorego.

Profilaktyka chorób zakaźnych.

3. Ćwiczenia

- Opracowywanie arkusza obserwacji dziecka chorego.
- Prowadzenie obserwacji dziecka chorego w warunkach szpitalnych.
- Opracowywanie na podstawie opisu przypadku planu opieki dla dziecka z ostrą chorobą wieku dziecięcego.
- Opracowywanie na podstawie opisu przypadku planu opieki dla dziecka przewlekle chorego.
- Wykonywanie inhalacji i ćwiczeń oddechowych.
- Przygotowywanie zestawu do pielęgnowania dziecka wymiotującego.
- Układanie jadłospisu dla dziecka z alergią pokarmową.
- Przygotowywanie kąpieeli leczniczych dla dzieci ze schorzeniami skóry.
- Projektowanie zabaw dla dzieci unieruchomionych w łóżku.
- Projektowanie zabaw dla dzieci przewlekle i nieuleczalnie chorych.

4. Środki dydaktyczne

Filmy dydaktyczne.

Foliogramy.

Materiały źródłowe.

Opisy przypadków.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki modułowej obejmują wiedzę dotyczącą schorzeń wieku dziecięcego. Nabyte w trakcie realizacji programu wiadomości i umiejętności opiekunka dziecięca powinna wykorzystać w opiece nad dzieckiem chorym.

Zadania zawodowe opiekunka realizuje przede wszystkim wobec dzieci zdrowych. Powinna być także przygotowana do podejmowania działań w przypadku wystąpienia choroby u dziecka.

Realizacja ćwiczeń zaplanowanych w jednostce modułowej powinna być poprzedzona wykładem wprowadzającym w specyfikę chorób wieku dziecięcego, objawów chorobowych oraz wad rozwojowych.

W procesie nauczania - uczenia się proponuje się stosowanie następujących metod: wykład problemowy, pogadanka, dyskusja dydaktyczna, metoda projektów, metoda przypadków, pokaz, ćwiczenia.

Ćwiczenia powinny być realizowane w pracowni pielęgnowania dziecka oraz w oddziale pediatrycznym. Grupa ćwiczeniowa powinna liczyć od 6 - 8 osób.

Szczególną uwagę należy zwrócić na kształtowanie umiejętności obserwacji stanu dziecka i właściwego reagowania na stwierdzone nieprawidłowości.

Ćwiczenia dotyczące obserwacji dziecka chorego powinny być realizowane w warunkach naturalnych. Duży nacisk należy położyć na sumienne wykonywanie przez uczniów zadań opiekuńczo - pielęgnacyjnych oraz na odpowiedzialność za bezpieczeństwo dziecka.

Ważne jest przygotowanie uczniów do podejmowania działań profilaktycznych, dotyczących sposobów zapobiegania chorobom i wadom rozwojowym.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu jednostki modułowej.

Sprawdzanie umiejętności powinno odbywać się przez obserwację pracy ucznia podczas wykonywania zadań zawodowych dotyczących opieki i pielęgnacji dziecka chorego.

Podczas oceniania uczniów szczególną uwagę należy zwracać na:

- rozpoznawanie problemów pielęgnacyjnych dziecka chorego,
- opracowanie planu opieki dla dziecka chorego,
- pielęgnowanie dziecka chorego,
- prowadzenie działań profilaktycznych i promujących zdrowie w środowisku wychowawczym dziecka.

Oceniając postawy uczniów należy zwracać uwagę na:

- kreatywność w rozwiązywaniu problemów,
- gotowość i zdolność współpracy w zespole,
- zdolność do samooceny i samokontroli.

W procesie oceniania wskazane jest także stosowanie sprawdzianów ustnych, pisemnych, praktycznych. Podstawą do uzyskania przez ucznia pozytywnej oceny jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń.

Moduł 513[01].Z3

Prace artystyczne i techniczne

1. Cele kształcenia

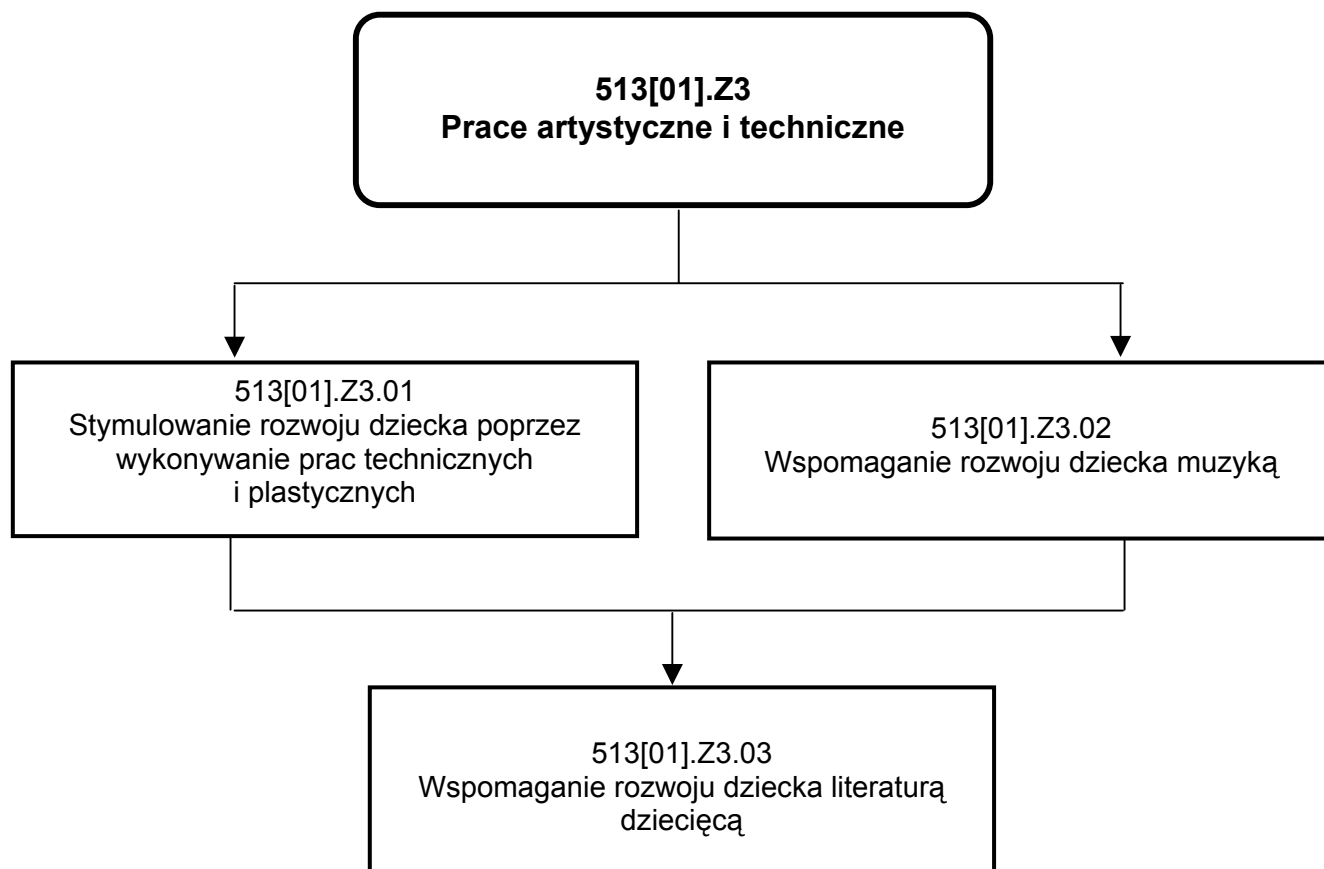
W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- organizować zajęcia rytmiczne i umuzykalniające dla dzieci,
- grać na prostych instrumentach muzycznych i śpiewać piosenki dziecięce,
- rozwijać zainteresowania dzieci twórczością plastyczną,
- uwrażliwiać dziecko na piękno natury,
- dobierać pomoce i materiały do prac plastycznych z dzieckiem,
- stosować techniki tworzenia kompozycji płaskich i przestrzennych z materiałów papierniczych,
- stosować techniki zdobnicze i liternicze,
- malować proste formy,
- lepić modele,
- stosować złożone techniki dekoracyjne,
- wykonywać zabawki i pomoce do zabaw,
- wykonywać proste prace krawieckie i dziewiarskie,
- organizować wystawy prac dziecięcych,
- uczyć dzieci posługiwania się przyborami i materiałami,
- wykorzystywać utwory literackie w pracy z dzieckiem,
- uczyć dzieci poprawnego posługiwania się językiem ojczystym.

2. Wykaz jednostek modułowych

Symbol jednostki modułowej	Nazwa jednostki modułowej	Orientacyjna liczba godzin na realizację
513[01].Z3.01	Stymulowanie rozwoju dziecka poprzez wykonywanie prac technicznych i plastycznych	162
513[01].Z3.02	Wspomaganie rozwoju dziecka muzyką	110
513[01].Z3.03	Wspomaganie rozwoju dziecka literaturą dziecięcą	112
	Razem	384

3. Schemat układu jednostek modułowych

4. Literatura

- Brezinova E.: Makrama. Wyd. Warta, Warszawa 1987
- Cheryl O.: Papierowe fantazje. Wyd. R. Kluszczyński, Kraków. 1994
- Cybulska J., Dudzińska I.: Inscenizowanie zabaw na podstawie literatury dziecięcej. PZWS, Warszawa 1991
- Czerwosz Z.: Dzieci lubią rysować. Nasza Księgarnia, Warszawa 1986
- Czyżkowska S.: Tkactwo ręczne. Wyd. Warta, Warszawa 1983
- Dąbrowska M.: Metodyka wychowania muzycznego w przedszkolu. WSiP, Warszawa 1988
- Domel G.: Minimum logopedyczne nauczyciela w przedszkolu. WSiP, Warszawa 1983
- Dziurzyńska T., Ratyńska H., Stójowa E.: Na słoneczne i deszczowe dni. Wiersze, opowiadania, teatrzyki dla przedszkoli. WSiP, Warszawa 1998
- Hołyńska B.: Zabawy rozwijające mowę dziecka. IWZZ, Warszawa 1986
- Janas R.: Dydaktyka techniki z ćwiczeniami. PWN, Łódź, 1988

Kaczmarek L.: Nasze dziecko uczy się mowy. Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1988

Kotecka I.: Album splotów szydełkowych. Wyd. Watra, Warszawa 1988

Kowalczyk H.: 100 zabawek na choinkę. Wyd. Pomorze, Bydgoszcz 1987

Kruk H.: Wybór literatury do zajęć i zabaw w przedszkolu. WSiP, Warszawa 1990

Leżańska W.: Przedszkole jako środowisko wychowania techniczno - estetycznego. WSiP, Warszawa 1990

Lipina - Zajda S.: Wychowanie techniczne w przedszkolu. WSiP, Warszawa 1984

Misiurska A.: Zabawka ze skrawka. Wyd. Warta, Warszawa 1987

Nartowska L.: Małe dziecko chce się bawić. Nasza Księgarnia. Warszawa 1985

Neubacher - Fesser M.: 100 zabawek i dekoracji z papieru. Świat Książki, Warszawa 2003

Niepman J.: Malowanie kamyków. Świat Książki, Warszawa 2003

Piaścik H., Orlińska B.: Nasz teatrzyk. Nasza księgarnia, Warszawa 1985

Ratyńska H.: Literatura dziecięca w pracy przedszkola. WSiP, Warszawa 1991

Smoczyńska - Nachtman U.: Rozśpiewane przedszkole. WSiP, Warszawa 1988

Trojanowska - Kaczmarek A.: Dziecko i plastyka. WSiP, Warszawa 1988

Turska J.: Haft dla dzieci. Wyd. Warta, Warszawa 1982

Turska J.: Igłą malowane. PWE. Warszawa 1987

Zgrychowa I.: Chore dziecko chce się bawić. PZWS, Warszawa 1983

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych

Jednostka modułowa 513[01].Z3.01

Stymulowanie rozwoju dziecka poprzez wykonywanie prac technicznych i plastycznych

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- dobrać techniki plastyczne i metody prowadzenia zajęć do wieku i możliwości dziecka,
- nauczyć dzieci posługiwania się sprzętem, przyborami i materiałami plastycznymi,
- zorganizować wystawę prac dziecięcych,
- wykonać pomoce dydaktyczne do zabaw,
- wykonać proste prace krawieckie, tkackie, na drutach, szydełkiem, hafty,
- wykonać kukielki, lalki, postaci z bajek, zabawki i ozdoby,
- wykonać kostiumy i ozdoby na zabawy i bale okolicznościowe,
- napisać tekst z zastosowaniem różnych technik i liternictwa,
- wykonać zaproszenia, tabliczki informacyjne, znaczki rozpoznawcze, wycinanki, plakaty,
- wykonać proste scenografie do teatryku,
- wykonać dekoracje sezonowe i okolicznościowe,
- przygotować elementy do teatru cieni i teatryku kartonikowego,
- wykonać modele z masy papierowej, solnej, plasteliny, modeliny,
- namalować proste formy,
- zastosować różne techniki zdobnicze,
- zastosować różne techniki kompozycji płaskich i przestrzennych,
- wykonać kompozycje z materiałów papierniczych,
- wykonać prace techniczne i plastyczne zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Materiał nauczania

Materiały i surowce do prac plastycznych i zajęć technicznych.

Szycie ręczne i maszynowe.

Prace z dzianiny.

Obróbka papieru, kartonu, tektury.

Kompozycje liternicze i zdobnicze,

Papieroplastyka.

Kompozycje płaskie i przestrzenne.

Techniki dekoracyjne.

Masy plastyczne.

Metodyka pracy z dzieckiem w zakresie wychowania plastycznego i technicznego.

3. Ćwiczenia

- Wykonywanie zabawek, obrazków i aplikacji z różnych surowców.
- Wykonywanie różnego rodzaju ściągów ręcznych.
- Szycie na maszynie przytulank, ubranek dla lalek i elementów dekoracyjnych.
- Wykonywanie różnego rodzaju haftów.
- Wykonywanie wyrobów z włóczki, nici i sznurka.
- Wykonywanie prostych prac tkackich.
- Wykonywanie wycinanek, składanek z papieru.
- Wykonywanie zabawek, ozdób okolicznościowych.
- Szkicowanie oraz malowanie obrazków różnymi technikami.
- Wykonywanie napisów różnymi narzędziami i technikami.
- Wykonywanie zaproszeń, tabliczek informacyjnych, wywieszek, monogramów, identyfikatorów, plakatów.
- Sporządzanie mas plastycznych.
- Wykonywanie kompozycji płaskich i przestrzennych z mas plastycznych i materiałów przyrodniczych.
- Wykonywanie prostych rzeźb.
- Wykonywanie elementów do teatru cieni i teatru kartonikowego.
- Układanie kompozycji z kwiatów żywych i suchych.
- Wykonywanie witraży z zastosowaniem bibuły.
- Przygotowywanie scenografii do przedstawienia.
- Wykonywanie dekoracji okolicznościowych.
- Przygotowywanie konspektów do zajęć plastycznych i prac technicznych, z dziećmi.
- Przeprowadzanie zabaw z dziećmi z wykorzystaniem różnych wytworów wykonanych na zajęciach plastycznych i technicznych.
- Przeprowadzanie zajęć plastycznych i technicznych z dziećmi.

4. Środki dydaktyczne

Techniczne środki kształcenia.

Plansze.

Materiały: papier, karton, tektura, bibułka, glina, plastelina, modelina, kredki, sznurek, drut, pleksi, włóczka, tkaniny, odpadki introligatorskie, tworzywa sztuczne, opakowania, liście, kasztany, korzenie, szyszki, żołądź, kora, drewno, skóry, futra, folia, kordonek, nici.

Narzędzia i przybory: kleje, farby, lakiery, linijki, igły, napastrki, guziki, szpilki, haftki, suwaki, nożyce, zatrzaski, rzepy, żelazko, kreda krawiecka, druty, szydełka, maszyna do szycia, tamborki, kanwy.

Zgrzewarka do folii.

Krosna.

Foliogramy.

Biblioteczka przedmiotowa.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki modułowej są niezbędne w pracy opiekunki dziecięcej. Obejmują zagadnienia dotyczące szycia, wykonywania prac z dzianiny, obróbki papieru, rysunku, malarstwa, liternictwa, papieroplastyki, kompozycji płaskich i przestrzennych oraz technik dekoracyjnych. Zastosowanie technik plastycznych w pracy z dzieckiem ma wpływ na jego rozwój oraz kształtowanie wrażliwości estetycznej.

Zajęcia powinny odbywać się w pracowni wychowania technicznego i plastycznego oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Dominujące metody nauczania to pokaz i ćwiczenia. Podczas ćwiczeń należy zwracać uwagę na estetykę, dokładność wykonania, organizację pracy oraz stosowanie bezpiecznych metod pracy. Podane w programie tematy ćwiczeń są propozycjami. Realizacja zajęć zależy w dużej mierze od pomysłowości i inwencji nauczyciela oraz zdolności i zainteresowań uczniów.

Grupa ćwiczeniowa powinna liczyć od 6 - 8 osób. Wskazane jest, aby uczniowie pracowali w zespołach 2 - 3 osobowych. Praca w grupie pozwala na kształtowanie umiejętności komunikowanie się, współpracy, odpowiedzialności za wykonanie zadania.

Stanowiska ćwiczeniowe powinny być wyposażone w niezbędny sprzęt, narzędzia, materiały i środki dydaktyczne.

W trakcie ćwiczeń prowadzonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej należy zwracać szczególną uwagę na metodykę prowadzenia zajęć plastyczno - technicznych oraz na poprawne i bezpieczne posługiwanie się przyborami i narzędziami.

Niezależnie od realizowanego tematu, nauczyciel powinien uczyć uczniów na bezpieczeństwo i higienę zarówno w czasie wykonywanej pracy w pracowni szkolnej jak i podczas zabawy z dziećmi.

Należy zwracać uwagę uczniom by zachowywali prawidłową postawę ciała oraz na postawę dzieci podczas prowadzenia zajęć. Należy także zwracać uwagę na dobór materiałów i środków zastosowanych do przygotowywania pomocy i zabawek zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.

Wskazane jest organizowanie wycieczek dydaktycznych na wystawy prac plastycznych do galerii i muzeów w celu kształtowania poczucia piękna, estetyki, wyobraźni, zainteresowań oraz poszerzania wiedzy.

Wykonane przez uczniów i dzieci prace powinny być prezentowane na wystawach organizowanych w szkole, placówkach, podczas różnych uroczystości i świąt. Tego rodzaju działalność ma ogromny walor wychowawczy, dostarcza zadowolenia i satysfakcji, wpływa na poczucie własnej wartości.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu jednostki modułowej.

Oceniając wiadomości i umiejętności uczniów szczególną uwagę należy zwracać na:

- dobór materiałów , przyborów , narzędzi do wykonywanych prac,
- estetykę i staranność wykonywanej pracy,
- dobór technik plastycznych i prac technicznych do poziomu rozwojowego dziecka,
- przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii.

Wiadomości i umiejętności uczniów należy sprawdzać metodami tradycyjnymi jak: sprawdziany ustne, pisemne, praktyczne. Wskazane jest też ocenianie za pomocą testów dydaktycznych oraz poprzez obserwację pracy uczniów podczas wykonywania ćwiczeń.

Podstawą do uzyskania przez ucznia pozytywnej oceny jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń zaproponowanych w programie.

Jednostka modułowa 513[01].Z3.02

Wspomaganie rozwoju dziecka muzyką

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- zinterpretować zapis nutowy,
- posłużyć się prostymi instrumentami muzycznymi,
- nauczyć dzieci słuchania muzyki,
- zaśpiewać dzieciom piosenki,
- nauczyć dzieci tekstów i melodii piosenek,
- opracować proste układy ruchowe i taneczne stosownie do okresu rozwojowego dziecka,
- wykorzystać zestawy perkusyjne do ilustracji tekstu i rytmu w piosence,
- stworzyć płytotekę dziecięcą,
- utworzyć zbiór tekstów piosenek dziecięcych,
- dobrać repertuar muzyczny do wieku dziecka.

2. Materiał nauczania

Zarys historii muzyki.

Podstawowe pojęcia muzyczne.

Podział instrumentów muzycznych.

Piosenka i jej wykorzystanie w pracy z dziećmi.

Metodyka zajęć muzycznych.

3. Ćwiczenia

- Interpretowanie pisowni nutowej.
- Klaskanie i wystukiwanie prostych schematów rytmicznych.
- Granie na prostych instrumentach muzycznych.
- Śpiewanie piosenek dla dzieci.
- Dobieranie piosenek do ćwiczeń słuchowo - ruchowych.
- Opracowywanie prostych układów ruchowych i tanecznych do zilustrowania tekstu piosenki.
- Opracowywanie konspektów do prowadzenia zajęć muzycznych.

4. Środki dydaktyczne

Śpiewniki.

Instrumenty muzyczne.

Taśmy i płyty z nagraniami.

Techniczne środki kształcenia.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki modułowej obejmują podstawowe zagadnienia dotyczące muzyki i pojęć muzycznych. Podczas realizacji programu należy kształtować umiejętności wykorzystywania muzyki w pracy z dzieckiem i wspomaganie rozwoju dziecka poprzez muzykę.

Szczególną uwagę należy zwrócić na opanowanie przez uczniów umiejętności śpiewania piosenek, posługiwania się prostymi instrumentami muzycznymi, uczenia dzieci tekstów i melodii oraz słuchania i ilustrowania piosenek układami tanecznymi i ruchowymi zgodnie z metodyką prowadzenia zajęć umuzykalniających.

Zajęcia powinny być realizowane w pracowni wychowania muzycznego oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Dominujące metody nauczania to pokaz i ćwiczenia. Grupa ćwiczeniowa powinna liczyć od 6 - 8 osób.

Wskazane jest organizowanie wyjazdów do teatru lalek, na spektakle muzyczne dla dzieci lub przedstawienia teatralne o tematyce dziecięcej, w celu poznania repertuaru i możliwości wykorzystania muzyki oraz piosenki w pracy z dziećmi.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu jednostki modułowej.

Oceniając wiadomości i umiejętności uczniów szczególną uwagę należy zwracać na:

- posługiwanie się prostymi instrumentami muzycznymi,
- dobór repertuaru muzycznego do wieku dziecka,
- śpiewanie piosenek dziecięcych,
- uczenie dzieci tekstów i melodii piosenek,
- opracowywanie prostych układów ruchowych i tanecznych do muzyki z uwzględnieniem okresu rozwojowego dziecka,
- prowadzenie zabawy z dziećmi z wykorzystaniem piosenki, instrumentów muzycznych, ruchu i układów tanecznych.

Sprawdzanie umiejętności może odbywać się przez obserwację czynności uczniów podczas wykonywania ćwiczeń i zadań praktycznych. W procesie sprawdzania i oceniania wskazane jest stosowanie sprawdzianów ustnych, pisemnych oraz testów dydaktycznych.

Jednostka modułowa 513[01].Z3.03

Wspomaganie rozwoju dziecka literaturą dziecięcą

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- określić rolę narządu mowy w procesie rozwoju mowy,
- ocenić poziom rozwoju mowy dziecka,
- zastosować poprawną technikę wymowy,
- dobrać utwory literackie do wieku i możliwości percepcyjnych dziecka,
- zinterpretować utwory literackie wykorzystując różnorodne środki ekspresji,
- przeprowadzić zajęcia stymulujące rozwój mowy dziecka,
- pomóc dzieciom w przezwyciężeniu trudności w mówieniu,
- nawiązać współpracę z rodzicami w zakresie rozwoju umiejętności językowych dziecka.

2. Materiał nauczania

Narząd mowy.

Mechanizmy mowy - proces nadawania i odbioru mowy.

Rozwój mowy dziecka.

Metody badania mowy dziecka.

Wybrane zagadnienia z literatury dziecięcej.

Metodyka zajęć dydaktycznych stymulujących rozwój mowy niemowląt i dzieci w wieku poniemowlęcym.

3. Ćwiczenia

- Doskonalenie aparatu artykulacyjnego - gimnastyka języka, warg, podniebienia.
- Wykonywanie ćwiczeń oddechowych.
- Kształtowanie modulacji głosu (siła, wysokość, barwa, intonacja) oraz tempa mówienia poprzez głośne czytanie tekstów pisanych wierszem, prozą lub opowiadanie.
- Interpretowanie mowy dziecka na podstawie inwentarza rozwojowego i karty rozwoju mowy dziecka.
- Rozpoznawanie dźwięków, ich natężenia i źródeł pochodzenia.
- Opracowywanie konspektów do zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem literatury dziecięcej.
- Przeprowadzanie zajęć dydaktycznych stymulujących rozwój mowy dziecka z wykorzystaniem techniki worka czarodziejskiego, flanelografu, teatrzyku, obrazków i pracy z książeczką.

4. Środki dydaktyczne

Teksty z literatury dziecięcej.

Tabele z zakresu fonetyki języka polskiego.

Plansze obrazujące narząd mowy.

Pomoce graficzne do nauki mowy dzieci w wieku 1-4 lat.

Instrumenty muzyczne.

Techniczne środki kształcenia.

5. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Treści programowe jednostki modułowej obejmują wiedzę z zakresu rozwoju mowy dziecka, wpływu literatury dziecięcej na jej rozwój oraz metod pracy z dzieckiem stymulujących rozwój mowy. Umiejętności nabyte podczas realizacji programu są niezbędne do wykonywania zadań zawodowych.

Szczególną uwagę należy zwrócić na kształtowanie umiejętności poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, poprawnej techniki wymowy i dykcji, używania bogatego słownictwa oraz klarownego formułowania wypowiedzi. Istotne jest opanowanie umiejętności głośnego czytania utworów, z wykorzystaniem odpowiednich środków ekspresji. Umiejętność ta jest istotna dla odbioru utworu przez dziecko.

Pożądana w pracy opiekunki dziecięcej jest znajomość i stosowanie ćwiczeń głosowych i oddechowych związanych z emisją głosu. Wykonywanie ćwiczeń stwarza szansę, że przyszła opiekunka uniknie chorób związanych z obciążeniem strun głosowych. W pracy nad rozwojem mowy biernej i czynnej dziecka opiekunka dziecięca powinna wykorzystywać różne techniki dostosowane do poziomu rozwojowego dziecka.

Ważnym ogniwem wszystkich działań jest umiejętność nawiązywania przez uczniów kontaktu słowno - emocjonalnego z dzieckiem oraz wykorzystania wszelkich nadarzających się okazji do kształtowania mowy.

Do prawidłowej realizacji programu niezbędna jest dobrze zorganizowana pracownia literatury dziecięcej wyposażona w środki dydaktyczne. Ćwiczenia mogą być realizowane w pracowni oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w bezpośredniej pracy z dzieckiem.

Proponuje się następujące metody nauczania - uczenia się: metodę inscenizacji, pokaz i ćwiczenia. Grupa ćwiczeniowa powinna liczyć od 6 - 8 osób.

Wskazane jest organizowanie wyjść do teatru lalek na spektakle dla dzieci lub przedstawienia teatralne o tematyce dziecięcej.

6. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały czas realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu jednostki modułowej. W procesie oceniania zaleca się stosować sprawdziany ustne i pisemne oraz obserwację czynności uczniów podczas wykonywania ćwiczeń.

Dokonując oceny uczniów szczególną uwagę należy zwracać na:

- poprawne wykonywanie ćwiczeń dotyczących techniki wymowy,
- dobór działań w zależności od oceny poziomu rozwoju mowy dziecka,
- dobór technik dydaktycznych wykorzystywanych w pracy nad rozwojem mowy biernej i czynnej do wieku dziecka,
- dobór utworów literackich do wieku i możliwości percepcyjnych dziecka,
- interpretację utworów literackich z wykorzystaniem różnorodnych środków ekspresji,
- prowadzenie zajęć stymulujących rozwój mowy dziecka,
- pomoc dzieciom w przezwyciężeniu trudności w mówieniu,
- współpracę z rodzicami w zakresie rozwoju umiejętności językowych dziecka.

Ważne jest ocenianie bieżące ucznia, ponieważ umożliwia korygowanie błędów w trakcie wykonywania ćwiczeń szczególnie dotyczących poprawnej wymowy i artykulacji dźwięków. Poprawne wykonanie ćwiczeń jest podstawą do uzyskania pozytywnej oceny.

Moduł 513[01].Z4

Praktyka zawodowa

1. Cele kształcenia

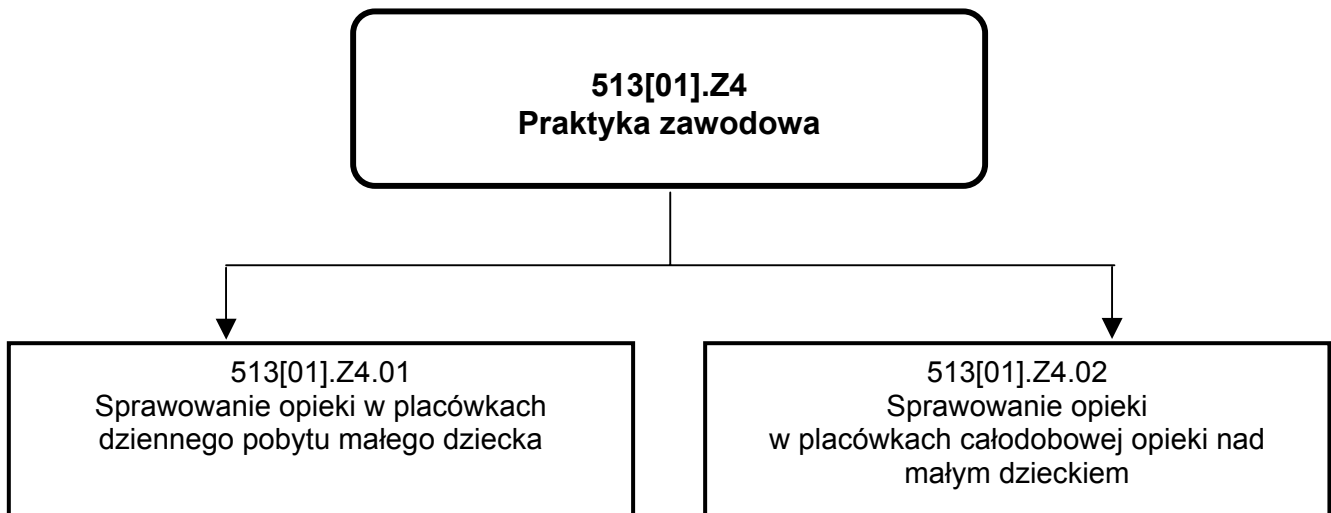
W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- stwarzać warunki do wszechstronnego, harmonijnego rozwoju dziecka,
- określać poziom rozwoju psychomotorycznego dziecka,
- prowadzić i analizować dokumentację zdrowotno - wychowawczą dziecka,
- stymulować aktywność poznawczą dziecka,
- kształtować osobowość dziecka,
- rozwijać pozytywne emocje u dzieci,
- modyfikować działania wychowawcze w pracy z dziećmi z zaburzeniami w rozwoju i z trudnościami wychowawczymi,
- organizować zabawy,
- zaspokajać potrzeby biologiczne dziecka,
- zaspokajać potrzeby psychospołeczne dziecka,
- współdziałać w pielęgnacji dziecka chorego,
- współpracować z zespołem opiekuńczo - wychowawczym,
- dbać o bezpieczeństwo dziecka,
- udzielać pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia dziecka,
- stosować działania profilaktyczne,
- prowadzić edukację zdrowotną,
- promować prozdrowotne postawy,
- korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia się i aktualizowania wiedzy zawodowej,
- postępować zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
- przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wymagań ergonomii w pracy z dziećmi.

2. Wykaz jednostek modułowych

Symbol jednostki modułowej	Nazwa jednostki modułowej	Orientacyjna liczba godzin na realizację
513[01].Z4.01	Sprawowanie opieki w placówkach dziennego pobytu małego dziecka.	70
513[01].Z4.02	Sprawowanie opieki w placówkach całodobowej opieki nad małym dzieckiem.	70
	Razem	140

3. Schemat układu jednostek modułowych

4. Literatura

- Bożkowska K.: Encyklopedia zdrowia dziecka. PZWL, Warszawa 1994
- Fanella E. S., Adamson J., Hull D.: Pielęgnowanie chorych dzieci. PZWL, Warszawa 1990
- Fenwick E.: Matka i dziecko (vademecum). OMC& Letter Perfekt International, Warszawa 1998
- Hellbrugge T.: Pierwszych 365 dni życia dziecka. Wydawnictwo „Promyk słońca”, Warszawa 1991
- Hurlock E. B.: Rozwój dziecka. PWN, Warszawa 1985
- Illingworth R., Illingworth C.: Niemowlęta i małe dzieci. PZWL, Warszawa 1996
- Lewer H., Robertson L.: Opieka nad dzieckiem. PZWL, Warszawa 1990
- Nartowska L.: Małe dziecko chce się bawić. Nasza Księgarnia, 1986
- Papierkowski A.: Choroby wieku rozwojowego. PZWL, Warszawa 1997
- Poznańska J., Wierzejska Z., Zygmunciak E. Wskazania wychowawcze do pracy z małym dzieckiem w placówkach wychowania zbiorowego. CEM, Warszawa 1993
- Przetacznik - Gierowska M., Makiełło - Jarża G.: Psychologia rozwojowa i wychowawcza wieku dziecięcego. WSiP, Warszawa 1985
- Silberg J.: Gry i zabawy z maluchami. Media Rodzina, Poznań 1993
- Spock B. Rothenberg M.B.: Dziecko - pielęgnowanie i wychowanie. PZWL. Warszawa 1995
- Zgrychowa I.: Chore dziecko chce się bawić. PZWL, Warszawa 1983

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych

Jednostka modułowa 513[01].Z4.01

Sprawowanie opieki w placówkach dziennego pobytu małego dziecka

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku realizacji kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- ocenić osiągnięcia rozwojowe dzieci w wieku od 0 - 4 roku życia,
- zapewnić warunki do wszechstronnego rozwoju dziecka,
- sporządzić dokumentację wykonywanych zadań opiekuńczo - wychowawczych dziecka,
- zmodyfikować oddziaływania wychowawcze w stosunku do dzieci z zaburzeniami w rozwoju i trudnościami wychowawczymi,
- nawiązać i podtrzymać kontakt emocjonalny z dzieckiem,
- ukształtować u dziecka pozytywne przyzwyczajenia i nawyki,
- wykonać czynności pielęgnacyjne zaspokajające potrzeby biologiczne dziecka,
- zmodyfikować działania pielęgnacyjne w stosunku do dziecka chorego i niepełnosprawnego,
- zaplanować rozkład dnia dziecka, uwzględniając jego wiek, stan zdrowia i poziom rozwoju,
- przeprowadzić zabawy dostosowane do okresu rozwojowego dziecka,
- nauczyć dzieci posługiwania się przedmiotami codziennego użytku i zabawkami,
- przeprowadzić zajęcia z wykorzystaniem tekstów z literatury dziecięcej, utworów muzycznych i plastyki,
- wykonać pomoce do zabaw,
- zapewnić bezpieczeństwo dziecku,
- zorganizować pracę z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz wymagań ergonomii,
- udzielić pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia dziecka,
- podjąć działania promujące zdrowie,
- przeprowadzić pedagogizację środowisk wychowawczych,
- wykonać czynności z zakresu profilaktyki chorób dziecięcych oraz zakażeń wewnątrzzakładowych,
- nawiązać współpracę z zespołem opiekuńczo - wychowawczym,
- zastosować przepisy Konwencji o Prawach Dziecka,
- zastosować w praktyce przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Materiał nauczania

Planowanie i organizowanie pracy opiekuńczo - wychowawczej.
Organizowanie środowiska sprzyjającego wszechstronnemu rozwojowi dziecka.
Prowadzenie dokumentacji opiekuńczo - wychowawczej.
Stymulowanie rozwoju psychomotorycznego małego dziecka.
Kształtowanie pozytywnych nawyków i przyzwyczajzeń.
Opiekowanie się dzieckiem z nadpobudliwością psychoruchową.
Pielęgnowanie dziecka zdrowego i chorego.
Udzielanie pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia.
Promowanie zdrowia.
Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców.
Prowadzenie działalności profilaktycznej.
Zaspokajanie potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka.
Nawiązywanie kontaktu z małym dzieckiem.
Wykorzystywanie w pracy z małym dzieckiem plastyki oraz utworów literackich i muzycznych.
Stosowanie przepisów prawa dotyczących działalności zawodowej oraz Konwencji o Prawach Dziecka.
Stosowanie zasad etyki zawodowej w pracy z dzieckiem.
Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, oraz wymagań ergonomii podczas wykonywania zadań zawodowych.

3. Środki dydaktyczne

Plansze, schematy, wykresy, ilustracje.
Dokumentacja placówki.
Sprzęt i wyposażenie placówki.

4. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Praktyka zawodowa obejmuje całość wiadomości i umiejętności, niezbędnych do realizowania zadań zawodowych opiekunki dziecięcej. Wskazane jest, aby uczniowie uczestniczyli w organizowaniu i w bezpośredniej pracy opiekunki dziecięcej. Wykonując zadania uczniowie powinni wykazać się inicjatywą, samodzielnością, obowiązkowością.

Program jednostki modułowej powinien być realizowany w placówkach dziennego pobytu dziecka - żłobku. Wyboru miejsca praktyki dokonuje uczeń w porozumieniu z nauczycielem odpowiedzialnym za praktyki zawodowe.

Podczas praktyki uczeń pracuje w systemie zmianowym, zgodnym z systemem pracy placówki opiekuńczo - wychowawczej.

Przed rozpoczęciem praktyki zawodowej należy sprawdzić znajomość zasad bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących w placówkach opiekuńczych. Wykonywanie zadań powinno być poprzedzone instruktażem połączonym z pokazem.

Ważne jest kształtowanie cech osobowości niezbędnych w zawodzie: odpowiedzialności, współpracy w grupie, komunikowania oraz kultury pracy. Podczas zajęć należy zachęcać uczniów do twórczego myślenia i kreatywnego rozwiązywania problemów.

Do efektywnej realizacji programu jednostki modułowej niezbędna jest dobrze zorganizowana placówka opiekuńczo - wychowawcza. Praktyka zawodowa powinna być prowadzona w grupach uczniów liczących nie więcej niż 6 - 8 osób.

5. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się na bieżąco w trakcie realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu. Kryteria oceniania powinny dotyczyć poziomu oraz zakresu opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności wynikających ze szczegółowych celów kształcenia.

Obserwując czynności ucznia i dokonując oceny jego pracy szczególną uwagę należy zwracać na:

- wykonywanie zadań zawodowych zgodnie z obowiązującymi procedurami i standardami postępowania,
- porozumiewanie się z dziećmi,
- współpracę i współdziałanie w zespole i z podopiecznymi,
- samodzielne działanie i podejmowanie decyzji,
- satysfakcję odbiorcy usług,
- bezpieczeństwo dziecka i własne.

Przedmiotem oceny powinna być również postawa zawodowa ucznia:

- odpowiedzialności za dziecko powierzone opiece,
- gotowości do ciągłego rozwoju,
- respektowania praw dziecka,
- wykonywania zadań zgodnie z zasadami etyki zawodowej.

Oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia z zakresu programu jednostki, dokonuje opiekun praktyk na podstawie obserwacji czynności ucznia podczas realizacji zadań zawodowych.

Na zakończenie praktyki zawodowej opiekun powinien przedstawić uczniowi opinię o jego pracy oraz zapoznać z oceną końcową.

Jednostka modułowa 513[01].Z4.02

Sprawowanie opieki w placówkach całodobowej opieki nad małym dzieckiem

1. Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku realizacji kształcenia uczniów (słuchacz) powinien umieć:

- dokonać oceny rozwoju, zachowania i stanu zdrowia dziecka w wieku od 0 - 4 roku życia,
- zapewnić najkorzystniejsze warunki do wszechstronnego, harmonijnego rozwoju dziecka,
- sporządzić dokumentację zdrowotno - wychowawczą dziecka,
- przeprowadzić zajęcia stymulujące aktywność poznawczą dziecka,
- przeprowadzić zajęcia kształtujące i rozwijające osobowość i pozytywne stany emocjonalne dziecka,
- zmodyfikować oddziaływania wychowawcze w stosunku do dzieci z zaburzeniami w rozwoju i problemami wychowawczymi,
- nawiązać i podtrzymać kontakt emocjonalny z dzieckiem,
- ukształtować u dziecka pozytywne przyzwyczajenia i nawyki,
- wykonać czynności pielęgnacyjne zaspokajające potrzeby biologiczne dziecka,
- zmodyfikować działania pielęgnacyjne w stosunku do dziecka chorego i niepełnosprawnego,
- współuczestniczyć w rehabilitacji,
- zorganizować całodobowy tryb życia dziecku,
- przeprowadzić zabawy dostosowane do okresu rozwojowego dziecka,
- nauczyć dzieci posługiwania się przedmiotami codziennego użytku i zabawkami,
- wykorzystać żywe słowo i utwory literackie w pracy z dzieckiem,
- wykonać pomoce do zabaw,
- wykorzystać muzykę w pracy z dziećmi,
- stworzyć warunki zapobiegające chorobie sieroczej,
- przygotować dziecko do adopcji,
- zapewnić bezpieczeństwo dziecku,
- udzielić pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia dziecka,
- zastosować różne formy, metody i środki promowania zdrowia i pedagogizacji środowisk wychowawczych,
- wykonać czynności profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego oraz defektom rozwojowo - zdrowotnym,
- nawiązać współpracę z zespołem pielęgnacyjno - wychowawczym,
- zastosować przepisy Konwencji o Prawach Dziecka,

– zastosować w praktyce przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Materiał nauczania

Planowanie i organizowanie pracy opiekuńczo - wychowawczej.

Organizowanie warunków do wszechstronnego rozwoju dziecka.

Prowadzenie dokumentacji opiekuńczo - wychowawczej.

Stymulowanie rozwoju psychomotorycznego małego dziecka.

Kształtowanie pozytywnych nawyków i przyzwyczajeń.

Opiekowanie się dzieckiem z nadpobudliwością psychoruchową.

Pielęgnowanie dziecka zdrowego i chorego.

Organizowanie całodobowego trybu życia dziecka.

Udzielanie pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia.

Promowanie zdrowia.

Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców.

Prowadzenie działalności profilaktycznej zapobiegającej chorobom wieku dziecięcego i defektom rozwojowo - zdrowotnym.

Zaspokajanie potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka.

Nawiązywanie i utrzymywanie kontaktu z małym dzieckiem.

Wykorzystywanie w pracy z małym dzieckiem plastyki oraz utworów literackich i muzycznych.

Tworzenie warunków przeciwdziałających rozwojowi choroby sieroczej.

Przygotowywanie dziecka do adopcji.

Stosowanie przepisów prawa dotyczących działalności zawodowej oraz Konwencji o Prawach Dziecka.

Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz wymagań ergonomii podczas wykonywania zadań zawodowych.

3. Środki dydaktyczne

Plansze, schematy, wykresy, ilustracje.

Dokumentacja placówki.

Sprzęt i wyposażenie placówki.

4. Wskazania metodyczne do realizacji programu jednostki

Praktyka zawodowa obejmuje całość wiadomości i umiejętności, niezbędnych do realizowania zadań zawodowych opiekunki dziecięcej. Wskazane jest, aby uczniowie uczestniczyli w organizowaniu i bezpośredniej pracy opiekunki dziecięcej. Realizując zadania powinni wykazać się inicjatywą, samodzielnością, obowiązkowością.

Program jednostki modułowej powinien być realizowany w placówkach całodobowej opieki nad małym dzieckiem: domach

małego dziecka, oddziałach szpitalnych, sanatoriach. Wyboru miejsca praktyki dokonuje uczeń w porozumieniu z nauczycielem odpowiedzialnym za praktyki zawodowe. Podczas praktyki uczeń pracuje w systemie zmianowym, zgodnym z systemem pracy placówki opiekuńczo - wychowawczej.

Przed rozpoczęciem praktyki zawodowej należy sprawdzić znajomość zasad bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących w placówkach opiekuńczych. Wykonywanie zadań powinno być poprzedzone instruktażem połączonym z pokazem.

Ważne jest kształtowanie cech osobowości niezbędnych w zawodzie: odpowiedzialności, współpracy w grupie, komunikowania oraz kultury pracy. Podczas zajęć należy zachęcać uczniów do twórczego myślenia i kreatywnego rozwiązywania problemów.

Do efektywnej realizacji programu jednostki modułowej niezbędna jest dobrze zorganizowana placówka opiekuńczo - wychowawcza. Praktyka zawodowa powinna być prowadzona w grupach uczniów liczących nie więcej niż 6 - 8 osób.

5. Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się na bieżąco w trakcie realizacji programu jednostki modułowej według ustalonych kryteriów i zgodnie z obowiązującą skalą ocen. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany w chwili rozpoczynania realizacji programu. Kryteria oceniania powinny dotyczyć poziomu oraz zakresu opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności wynikających ze szczegółowych celów kształcenia.

Obserwując czynności ucznia i dokonując oceny jego pracy szczególną uwagę należy zwracać na:

- wykonywanie zadań zawodowych zgodnie z obowiązującymi procedurami i standardami postępowania,
- porozumiewanie się z dziećmi,
- współpracę i współdziałanie w zespole i z podopiecznymi,
- samodzielne podejmowanie decyzji,
- satysfakcję odbiorcy usług,
- bezpieczeństwo dziecka i własne.

Przedmiotem oceny powinna być również postawa zawodowa ucznia:

- odpowiedzialności za dziecko powierzone opiece,
- gotowości do ciągłego rozwoju,
- respektowania praw dziecka,
- wykonywania zadań zgodnie z zasadami etyki zawodowej.

Oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia z zakresu programu jednostki, dokonuje opiekun praktyk na podstawie obserwacji wykonywanych czynności podczas realizacji zadań zawodowych.

Na zakończenie praktyki zawodowej opiekun powinien przedstawić uczniowi opinię o jego pracy oraz zapoznać z oceną końcową.